

ANAYASA REFERANDUMU SÜRECİNDE

MISIR

EGYPT IN THE PROCESS OF
CONSTITUTION REFERENDUM

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ	5
DÜNDEN BUGÜNE KISA MISIR TARİHİ	8
MISIR'DA YENİ YÖNETİMİN ve DESTEKÇİLERİN GENEL YAPISI	16
MISIR'DA MUHALEFET, ORDU ve YARGI ERKİNİN GENEL YAPISI	19
a. Muhalefet	19
b. Ordu ve Yargı Erki	21
ANAYASA REFERANDUMU SÜRECİ	24
SONUÇ ve ÖNERİLER	26

CONTENTS

INTRODUCTION	5
A SHORT HISTORY OF EGYPT	8
GENERAL STRUCTURE OF NEW REGIME AND SUPPORTERS IN EGYPT	16
GENERAL STRUCTURE OF OPPOSITION, ARMY AND JUDICIARY IN EGYPT ..	19
a. Opposition	19
b. Army and Judiciary	21
PROCESS OF CONSTITUTION REFERENDUM	24
CONCLUSION and SUGGESTIONS	26

giriş

foreword

‘Arap Baharı’ olarak adlandırılan sürecin kuşkusuz en önemli durağı Mısır... Gerek tarihi, gerek Arap ve İslam dünyası üzerindeki etkileri, gerek jeopolitik ve jeostratejik önemi bakımından Mısır, sadece bölgesel değil küresel ölçekte büyük önem taşıyor. Tunus’ta başlayan olayların ardından Kahire’deki Tahrir Meydanı da benzer talepleri seslendiren farklı görüşlere mensup yüzbinlerce insan tarafından doldurulmuş, protestolar 11 Şubat 2011’de Hüsnü Mübarek’in devrilmesiyle sonuçlanmış ve Mısır için ne getireceği kestirilemeyen yeni bir süreç başlamıştı.

Hüsnü Mübarek’in devrilmesinin ardından yapılan parlamento ve cumhurbaşkanlığı seçimleri Mısır için demokratik ortamda yapılan ilk seçimler olma özelliği taşıyordu. Parlamento seçimlerini Müslüman Kardeşler’in partisi Hürriyet ve Adalet, cumhurbaşkanlığı seçimlerini ise yine Müslüman Kardeşler’in adayı Muhammed Mursi kazandı. Kasım 2011-Ocak 2012 tarihleri arasında üç tur şeklinde yapılan parlamento seçimlerinde Hürriyet ve Adalet Partisi oyların yaklaşık %40’ını, Selefi cemaatine bağlı Nur Partisi ise oyların yaklaşık %30’unu kazandı. 23-24 Mayıs ve 16-17 Haziran 2012 tarihlerinde iki tur şeklinde yapılan cumhurbaşkanlığı seçimlerinin ilk turundan %25’lik oy oranıyla birinci çıkan Hürriyet ve Adalet Partisi’nin adayı Muhammed Mursi, iki adayın yarıştığı ikinci turda ise, %51.7’lik oy oranıyla rakibi Ahmed Şefik’i geride bıraktı ve cumhurbaşkanı seçildi. Ancak uzun yıllar devam eden diktatörlük kadroları, yönetimi Mısır halkının tercihleri doğrultusunda işbaşına gelen Mursi’ye ve meclise bırakmak istemedi. Böylece Mısır, tehlikelerle dolu bir yola girmiş oldu. Hem statükocu yapılarla yeni kadroları, hem de Mısır halkını karşı karşıya getiren bu sürecin nelere gebe olduğu, Mısır’daki bu istikrarsız ortamın daha ne kadar devam edeceği bilinmiyor. Bu durum ‘Arap Baharı’nı sorgulayıcı bir gözle ele alan yaklaşımı daha dikkate değer kılıyor. Bu konuda Yusuf Kaplan şunları söylüyor: “(...) yaşanan şey, bir bağımsızlık dalgası değil, tam anlamıyla bir ayartma ve ayartılma çabasıydı. Bu durumu, Arap dünyasında ‘tarihin hızlandırılması’ olarak tarif ettiğimde, söylediklerim pek anlaşılmadı.

Egypt is undoubtedly the most important stop in the process known as ‘Arab Spring’... Egypt is crucially important both at regional and global level, not only in terms of its history and effects on Arab and Islamic world but also of its geopolitical and geostrategic importance. Following the happenings in Tunisia hundreds of thousands of people varying in their views had packed Tahrir Square in Cairo; protests had resulted in the overthrow of Hosni Mubarak in 11 February 2011 and a new era had started which was unpredictable about what it would yield to Egypt.

Parliamentary and presidential elections following the overthrow of Hosni Mubarak had the feature of being first elections which were realized in a democratic environment. Freedom and Justice Party of Muslim Brotherhood won parliamentary elections while Mohamed Morsi, also the candidate of Muslim Brotherhood, won presidential runoff. In the parliamentary elections which were held in three rounds between November 2011 and January 2012 Freedom and Justice Party reveived about 40% of votes while Salafi Al-Nour Party won about 30%. Freedom and Justice Party candidate Mohamed Morsi who won first round by 25% of votes won by 51.7% over his rival Ahmed Shafik and became president.

However dictatorship circles ruling for years did not want to leave administration to Morsi and the parliament that came to power in accordance with people’s will in Egypt; thereby Egypt had entered a dangerous path. It is not known what this situation that brought the status quo against new cadres as well as Egyptian people bring about and how long this instability would last. This situation renders more valuable the approach which is to take “Arab Spring” into consideration in a more critical manner. In this regard Yusuf Kaplan says: “(...) the thing that was experienced was not an independence wave, but a strong endeavor to deceive and be deceived. When I defined this situation as “history’s being accelerated” in Arab world, it was not understood well.

(...) ‘History’s being accelerated’ is that: If Arab world would have been left alone, it would have thrown all dictatorship to trash bin of history within the next quarter

(...) 'Tarihin hızlandırılması' şu: Eğer Arap dünyası, kendi hâline bırakılacak olursa, önümüzdeki çeyrek asırda, bütün diktatörlükleri kendi iç dinamikleriyle tarihin çöp sepetine gönderebilirdi. Çünkü Ortadoğu'daki en az yüzyıllık Batı hâkimiyeti, yalnızca kan, gözyaşı ve katmerlenen devâsâ bir sorunlar yumağı armağan etmişti. Bunun böyle gitmesi mümkün değildi. Ortadoğu'da sosyalist ve milliyetçi projeler bitmişti. Sömürgecilik sonrası süreçte Ortadoğu'ya yerleştirilen Batılıların uydusu elitler, Batılıların çıkarlarını artık koruyamayacak kadar Ortadoğu'daki meşrûyetlerini yitirmişlerdi. Bu sürecin sonu, İslâmcı hareketlerin, Arap dünyasının her bir bölümünde en güçlü entelektüel, siyasî, kültürel ve sosyal hareketler hâline gelmesi ve bu hareketlerin Arap dünyasının kaderini belirleyebilecek bir konuma ulaşması olacaktı. İşte tam bu noktada, 1989'dan itibaren kültürel olarak hızlandırılan tarih, siyasî olarak da hızlandırıldı. Arap dünyasında nihâi olarak düğmeye basıldı: Arap dünyası, bir anda karıştı ve sokağa döküldü kitleler hâlinde. (...) Tarihin hızlandırılması süreci, 1989 yılında Soğuk Savaş'ın bitirilmesiyle başlatıldı ve 2001 tezgâhından sonra ise ivme kazandırıldı."

Yüksek Askeri Konsey, cumhurbaşkanlığı seçimlerini Muhammed Mursi'nin kazanacağı netleşince, henüz ikinci turda oy verme işlemleri sürerken cumhurbaşkanının yetkilerini sınırlandırdığını açıkladı. Buna göre yasama yetkisi generallerin eline geçiyordu. Zaten seçimden kısa süre önce, halk tarafından seçilen milletvekillerinden oluşan 'Devrim Meclisi' Anayasa Mahkemesi tarafından feshedilmişti. 30 Haziran 2012'de göreve başlayan Mursi, yaklaşık bir ay sonra sözkonusu fesih kararını iptal etti, Yüksek Askeri Konsey Başkanı General Tantavi'yi azletti ve seçim sonuçlarını geçerli ve meclisi meşru kabul etti; fakat statükonun kontrolündeki kanallar da bu süreçte boş durmadı.

Kısa bir süre sonra Mursi, Yüksek Askeri Konsey'i siyasetin dışında bırakan kararlar aldı. Böylece yasama yetkilerini Yüksek Askeri Konsey'den devralan Mursi, Başsavcı Abdülmecid

by virtue of its own dynamics. It is because western rule in the Middle East which was lasting for at least hundred years bestowed only blood, tears and a huge body of multiple problems. It was impossible this would go on as such. Socialist and nationalist projects had ended up in the Middle East. During the post-colonialist period, West-deployed satellite elites in the Middle East lost their legitimacy in the Middle East which was weak enough to protect interests of the West.

This period would have ended up with that Islamic movements, in all parts of Arab world, came to be the strongest intellectual, political, cultural and social movements and reached to a level capable of determine the fate of Arab world. At this very moment, culturally accelerated history since 1989 was accelerated politically as well. Buton was pressed in Arab world finally: Arab world was suddenly engulfed in an upheaval and poured into streets as flocks.

(...) The process of history's being accelerated was started with the end of Cold War in 1989 and accelerated after 2001 conspiracy."

Higher Military Council declared to limit presidential power upon anticipated win of Mohamed Morsi while voting for second round had not even ended. In line with this, legislative prerogative passed onto generals' hands. "Post-revolutionary parliament", composed of elected MPs by the public, had already been abolished by the Supreme Court just before the elections. Inaugurating in 30 June 2012, Morsi cancelled the aforementioned termination decision within about one month, he dismissed General Tantawi, Head of Higher Military Council and acknowledged the election results and the parliament; however, channels under control of the status quo did not behave idly during this process.

After a short while Morsi took decisions excluding the Higher Military Council from politics. Overtaking legislative prerogative from the Higher Military Council Morsi dismissed Abdal Majid Mahmod, the Attorney General, from his office and appointed to the Embassy of Vatikan.

While these happening, first committee working on

28 Şubat Postmodern Darbe sürecinin bürokratik uygulamalarıyla, bugün Mısır'daki statükocu uygulamalar arasında bağlantılar kurulabilir. Öte yandan anayasa referandumu sürecinde Mısır'da yeni anayasa taraftarları ile muhalifleri arasında yaşananların da Türkiye'nin 12 Eylül 2010 Referandumu öncesi yaşadığı süreçle benzerlikler taşıdığı söylenebilir.

Some connections can be established between enforcements of today's status quo in Egypt and bureaucratic implementations of February 28 post modern coup d'état process. On the other hand, happenings between proponents and opponents of new constitution in Egypt during the process of constitution referendum also bear resemblance to the process preceding September 12, 2010 Referendum in Turkey.

Mahmud'u da görevden alarak Vatikan Büyükelçiliği'ne atadı. Bütün bunlar olurken, yeni bir anayasa hazırlamak için çalışma yapan birinci komisyon idarî mahkeme tarafından feshedildi ve ikinci komisyon çalışmalarını Kasım ayı başlarında tamamlayarak halka sunulacak hale getirdi. Anayasa referandumunun bir ay içerisinde yapılması beklenirken, yargı erki bir kez daha harekete geçerek ikinci komisyonu da feshetmek için girişimlerde bulundu. Mursi'nin, Şura Meclisi'nin feshedilme ihtimaline karşı, bu yetkiyi Anayasa Mahkemesi'nden alarak Cumhurbaşkanlığı uhdesinde toplaması, cumhurbaşkanının kararlarının iptal edilemeyeceği kararını alması, Mısır halkının bir bölümünde "Yeni bir diktatör mü doğuyor?" sorusunu gündeme getirdi. Her ne kadar Mursi, bu yetkileri referandum sürecinden sonra devredeceğini ifade ettiyse de, yıllardır Hüsnü Mübarek'in uhdesinde olan bu yetkilerin ani kararlarla Cumhurbaşkanı Mursi'de toplanması, muhalifler tarafından şiddetle eleştirilmişti. Nitekim Mursi 9 Aralık tarihinde gerçekleştirilen bir diyalog toplantısıyla sözkonusu yetkileri kendisine veren kararnameyi iptal etti.

Mısır'da yaşanan bu gelişmeler, Türkiye'nin bundan 15 yıl önce 28 Şubat sürecinde yaşadıklarıyla önemli benzerlikler taşıyor. Uzun yıllar devam eden asker-yargı vesayetinin toplum nezdinde meşruiyetini kaybettiği ve halkın demokratik talepleri karşısında statükonun baskıcı uygulamalarının zirveye çıktığı 28 Şubat Postmodern Darbe sürecinin bürokratik uygulamalarıyla, bugün Mısır'daki statükocu uygulamalar arasında bağlantılar kurulabilir. Öte yandan anayasa referandumu sürecinde Mısır'da yeni anayasa taraftarları ile muhalifleri arasında yaşananların da Türkiye'nin 12 Eylül 2010 Referandumu öncesi yaşadığı süreçle benzerlikler taşıdığı söylenebilir. Ancak, Türkiye'de uzun yıllar alan ve hâlâ devam eden demokratikleşme sürecinin hangi aşamalardan geçtiği ve askerî vesayet ve yargı erkine karşı topluma nefes aldıracak adımların nasıl atıldığı, bugün Mısır'da yaşanan sürece örneklik taşıyan kimi noktalar barındırıyor.

UHİM olarak Aralık 2012'de Mısır'da bulunan ve yaşanan gelişmeleri yerinde takip eden heyetimizin gözlemleri, tesbitleri ve görüşme notları ışığında hazırlanan bu rapor, Mısır'da yaşananları doğru anlamayı ve sürece dair çözüm önerileri geliştirmeyi amaçlıyor. 'Arap Baharı' olarak adlandırılan sürece ülkemizde verilen siyasî ve toplumsal desteğin kalıcı ve anlamlı olabilmesi için, gerek Mısır, gerek bölgedeki diğer ülkelerde yeni oluşan siyasî yapılanmaları, öneri ve tecrübelerimizle desteklemeliyiz. Başından beri bölge ile ilgili çalışmalarını süreci sağlıklı anlama çabasıyla sürdüren UHİM, bundan sonra da Mısır'ın önümüzdeki dönemde vereceği sınavlara olumlu katkı sağlayacak bir anlayışla çalışmalarına devam edecektir. Dileğimiz; toplumun, sivil yapılanmaların ve siyasî mercilerin de 'Arap Baharı'yla köklü bir değişim sürecine giren Mısır ve bölge ülkeleriyle bu anlayışla ilgilenmeye devam etmesidir.

preparing a new constitution was abolished by the administrative court and second committee made it ready for the public completing their work at the beginning of November. While the constitutional referendum was expected to be held within one month, the judiciary attempted once again to cancel the second committee. Was put on the agenda of some Egyptian people a question that "Does a new dictator emerge?" after Morsi took the authority from the Constitutional Court, gave it to the Presidency in the case of abolition of Shura Council and decided that presidential decisions could not be cancelled. Even if Morsi declared to hand over these prerogatives after the period of referendum, opponents had strongly criticized that prerogatives be gathered in the hands of President Morsi by a snap decision after long years Mubarak's hold. As a consequence, Morsi cancelled the decree entitling aforementioned prerogatives to himself by a dialogue meeting that was held in 9 December.

These happenings in Egypt bears significant similarities with the events in Turkey experienced 15 years ago, during February 28 process. Some connections can be established between enforcements of today's status quo in Egypt and bureaucratic implementations of February 28 post modern coup d'état when oppressive practices of status quo peaked due to democratic demands of the public and long years military-judiciary tutelage lost its legitimacy in the eye of people. On the other hand, happenings between proponents and opponents of new constitution in Egypt during the process of constitution referendum also bear resemblance to the process preceding September 12, 2010 Referendum in Turkey. There are some examples for today's situation in Egypt in the democratization process in Turkey which lasted for years and still continues, in what phases it went through and how it took steps in order to have the public relieve against military-judiciary tutelage.

This report have been prepared by UHİM in the light of observations, findings and interview notes of our committee to have been in Egypt in December 2012 in order to investigate the happenings on site. It aims at understanding the happenings correctly and developing solution suggestions as regards the process. We have to support with our experiences and suggestions newly emerging political formations both in Egypt and other countries over different regions so that political and social support given in our country to the process called as "Arab Spring" becomes permanent and meaningful. From the very beginning UHİM has been carrying its activities related to the region with an endeavor to well understand the process and it will also continue with an understanding that provides positive contribution for Egypt in its future exams. We hope that with such an understanding society, nongovernmental institutions and political authorities also continue to pay attention to Egypt and regional countries having entered into a radical process of change with "Arab Spring".

dünden bugüne kıs a mıs ır tarihi*

a short history of egypt*

Mıs ır yeryüzünün en eski medeniyetlerinden birine ev sahipliği yapmak yanında jeo-stratejik değ er açısından her devirde önemli bir ÷lke olmuştur. Ortadoğu, Afrika, Doğu Akdeniz ve Kızıldeniz yoluyla Hint Okyanusu'na aç ılan güz ergâh üzerinde kilit bir mevkiye bulunan Mıs ır, bölgesel ve küresel güçlerin ilgi odağındadır.

Mıs ır, İslam öncesi devirde bir süre Bizans ile İran arasındaki hâkimiyet yarışına sahne oldu. Müslüman Araplar tarafından 639 yılında fethedildikten sonra Ortaçağ boyunca, ticarî ve kültürel açıdan çekim merkezi olma özelliğini sürdürdü. Arapların Mıs ır'ı fethetmelerinden kısa bir süre sonra, askerî teşkilat kanalıyla, Türkler Mıs ır'ın kaderini belirlemede rol oynamaya başladı. Tolunoğlu Ahmed, 868 yılında Türk Memlûklarının desteğini alarak Mıs ır'da bağımsız bir devlet kurdu. Bu devletin 905 yılında yıkılmasının ardından İhşîd Muhammed b. Tuğç, 935 yılında 8 bin Türk Memlûğunun desteğini alarak Mıs ır'da iktidarı ele geçirdi. İhşîdîler'i yıkıp Mıs ır'ı 969 yılında ele geçiren Fâtımîler özellikle Suriye ve Mıs ır üzerindeki hâkimiyetlerini 1171'e kadar sürdürdü. Fâtımîler'in zayıf durumundan istifade ederek Mıs ır'da egemenlik kuran Selâhaddin Eyyûbî (1169-1193) bölgede yeni bir istikrar ortamı kurdu. Selâhaddin'den sonra, Mıs ır'ın siyasî bütünlüğünü Memlûk Devleti (1250-1517) korudu. Ekonomik ve ticarî faaliyetler gelişti. Memlûk Devleti, Doğu Akdeniz'de bölgesel bir güç oldu ve hâkimiyet alanı Kızıldeniz'i aşarak Pasifik Okyanusu'ndaki adalara kadar uzandı.

Osmanlı Devleti'nin Mıs ır'ı 1517 yılında topraklarına katması,

Egypt has come to be a geo-strategically important country at all periods of history besides hosting one of the oldest civilizations in the earth. Located in a key position over the route to Indian Ocean via the Middle East, Africa, Eastern Mediterranean and Red Sea Egypt has been in the limelight of regional and global powers.

For a while during pre-Islamic era Egypt was scene for competition of rule between Byzantine and Iran. After it was conquered by Muslim Arabs in AD 639, it continued to be the center of culture and trade along the middle ages. Soon after Arab conquest of Egypt Turks began to play a major role in determining Egypt's fate through military organization. Ahmad of Tulunid declared independence in Egypt in 868 with the support of Turk Mamluks. After dissolution of this state in 905, Ikshidid Mohamed ibn Tugc took over the power in 935 in Egypt with the support of eight thousands Turk Mamluks. With the Fatimid's overthrow of the Ikshidid and capture of Egypt in 969 the Fatimid began to rule over particularly Syria and Egypt until 1171. Salahudin Ayyubi provided stability for the region by establishing his rule under cover of the weakness of the Fatimid (1169-1193). Mamluks saved the political unity of Egypt after Salahudin era (1250-1517). Economic and commercial activities fostered. Mamluks became an regional power in the eastern Mediterranean and their rule exceeded the boundaries of Red Sea and expanded over the islands in the Pacific Ocean.

Annexation of Egypt in 1517 by the Ottoman State changed balances in the eastern Mediterranean and Red Sea. All land routes of the Islamic pilgrimage (Damascus-Makah, Cairo-Makah) came under the

* Raporumuzdaki "Dünden Bugüne Kısa Mıs ır Tarihi" bölümü Prof. Dr. Süleyman Kızıltoprak tarafından hazırlanmıştır.

* This part has been prepared by Prof. Süleyman Kızıltoprak.

Doğu Akdeniz ve Kızıldeniz'deki dengeleri değiştirdi. Mekke, Medine ve Kudüs'ün Osmanlı egemenliğine geçmesi ile hac yollarının tüm kara bağlantıları da (Şam-Mekke, Kahire-Mekke) İstanbul'un kontrolüne girdi. Bu dönemde gerçekleştirilen idarî düzenlemelerle Mısır, çok etkin bir idare mekanizmasına sahip oldu. Kahire ile sınırlı kalan devlet otoritesi zamanla çevreye yayıldı. Osmanlı Devleti'nin bölgeye ilişkin idarî siyasetinin temel ilkesi, ekonomik ve ticarî faaliyetleri kontrol etmek, adalet ve güvenliği sağlamaktır. Güvenli bir şekilde ticarî faaliyetlerin sürdürülmesi ve vergilerin toplanması için, ana yollar ve büyük şehirlerin güvenliğine önem veriliyordu. Bu siyaset, Mısır'da uzunca bir süre başarıyla uygulanırdı.

Ancak, özellikle XVIII. yüzyılın sonundan itibaren Kahire dışında, idarî ve askerî kilit görevleri olan Memlûk beyleri ve Mısır valileri üzerinde otorite boşlukları doğmaya başladı. Bu durum, Mısır'ı ele geçirip Hindistan yolu üzerinde ve Doğu Akdeniz'de İngiltere'ye karşı öne geçmeye çalışan Napolyon'u harekete geçirdi. 1798-1801 arasında Mısır'da işgalci durumda olan Fransızlar, Osmanlı Devleti'nin Rusya ve İngiltere ile ittifak içine girip karşı atak yapmasıyla burada çekilmek zorunda kaldılar.

Öte yandan, Mısır'daki Osmanlı egemenliği 1798 yılında Napolyon'un işgaliyle yeni bir sürece girdi. 1805 yılında Mısır'daki otorite eksikliğine son verip valilik makamına oturmaya muvaffak olan Mehmed Ali Paşa, XIX. yüzyılın önemli aktörlerinden biri oldu. Mehmed Ali Paşa Mısır'ı yeniden bölgenin güç merkezi yapmak için hızlı bir şekilde harekete geçip kısa zamanda başarılı neticeler aldı. Osmanlı Devleti'nin müdahalesinden uzak olarak güçlü bir siyasî otorite kurdu, ardından eğitimden başlayarak askerî, siyasî, sınaî, ticarî ve ziraî alanda çok önemli reformları gerçekleştirdi. 1830'lu yıllara kadar izlediği dış siyasetle yabancı güçleri Mısır

control of Istanbul following the capture of Makah, Medina and Jerusalem by the Ottoman State. Egypt had an effective administrative mechanism by the virtue of administrative regulations implemented in this era. State authority which once was limited with Cairo expanded over a larger area. The Ottoman State's main principle of the administrative politics over the region was to supervise economic and commercial activities and to provide security and justice. Security in the main arteries and larger cities was attached great importance so as to provide a secure environment for commercial activities and farming taxes. This policy was implemented successfully for a long time in Egypt.

However, especially from the end of 18th century there began to appear a lack of authority -except Cairo- over Mamluk Beys and governors of Egypt who had key positions in the administration and the military. This forced Napoleon to take action who struggled to circumvent the British over the route to India and the eastern Mediterranean by capturing Egypt. The French occupying Egypt during 1798-1801, had to retreat from the region after that the Ottomans counteracted by allying with Russia and the British.

On the other hand, the Ottoman rule in Egypt entered a new process with the invasion of Napoleon in 1798. Mahmad Ali Pasha became a major actor of the 19th century by accomplishing to take over the governor's office in 1805 putting an end to lack of governance in Egypt. Mahmad Ali Pasha went into action immediately in order to make Egypt the powerful center of the region again and yielded success within a short time. He established an influential political authority away from intervention of the Ottoman State and implemented significant reforms in the fields of education, military, politics, industry, trade and agriculture. Until 1830s he accomplished to some degree to keep foreign powers away from Egypt and regions under its influence through his foreign policy. That Pasha's establishing a powerful

Mısır, İslam öncesi devirde bir süre Bizans ile İran arasındaki hâkimiyet yarışına sahne oldu. Müslüman Araplar tarafından 639 yılında fethedildikten sonra Ortaçağ boyunca, ticarî ve kültürel açıdan çekim merkezi olma özelliğini sürdürdü.

Egypt became a scene for ruling competition between Byzantine and Iran. After conquest of Muslim Arabs in 639 it continued to be attraction center throughout the Middle Age in terms of trade and culture.

ve Mısır'ın etkili olduğu bölgeden uzak tutmayı bir ölçüde başardı. Paşa'nın Mısır'da güçlü bir yapı oluşturmaması, Fransız ve İngilizlerin Mısır-Sudan-Suriye üçgeninde yer alan topraklara ilişkin siyasî hesaplarını I. Dünya Savaşı sonrasına kadar ertelemelerine neden oldu. Daha sonra, onun siyasî becerisinden ve enerjisinden yoksun olan oğulları ve torunları vali olduklarında Mısır'ın bölgedeki pozisyonu bazı yaralar almaya başladı. Neticede, Mısır, 1882 yılında fiilen gerçekleşen İngiliz işgaline adım adım maruz kaldı.

Londra hükümeti bu askerî saldırının bir işgal olmayıp Avrupa devletlerinin verdiği borçları tahsil etmek ve ekonomik yatırımlarını korumak amacı taşıdığını beyan etti ve kısa bir süre içinde askerlerini tahliye edeceğine dair defalarca söz verdi. Ancak işgalin üzerinden birkaç yıl geçince verilen sözlerin gerçeği yansıtmadığı anlaşıldı. İngiltere Mısır'ı resmen işgal ettiğini ancak Birinci Dünya Savaşı başladığı zaman ilan edebildi. Aralık 1914'te II. Abbas Hilmi hıdivlikten azledildi. Mısır İngiltere himayesine alındı ve II. Abbas Hilmi'nin amcası Prens Hüseyin Kâmil 'Mısır Sultanı' unvanıyla tahta çıkarıldı. Hüseyin Kâmil'den sonra Ahmed Fuad I (1868-1936) yaklaşık 19 yıl Mısır tahtında kaldı. 1917-1922 arasında unvanı 'Mısır Sultanı' idi. Bundan sonra 1936 yılında ölene kadar 'Kral' unvanı aldı. Dönemi siyasî çalkantılarla geçen Kral Fuad, 1930'da 1923 Anayasası'nı kaldırdı ve kendi güçlerini artırıp parlamentonun güçlerini zayıflatan bir anayasayı kabul ettirdi. Beş yıl sonra eski anayasanın yeniden uygulanması ve Sa'd Zağlul liderliğindeki Vefd Partisi'nin iktidara gelmesi konusundaki baskılara direnemedi. İngiltere'yle Mısır sorununu görüşmek üzere Mısır'ın bütün partilerinden seçilmiş üyelerden oluşan bir delegasyona görev verdi. Ancak İngiliz-Mısır Antlaşması onun 28 Nisan 1936'da ölümünden dört ay sonra Londra'da 26 Ağustos 1936'da imzalandı. Kral Fuad'dan sonra, Kral Faruk (1920-1965) başa geçti.

structure in Egypt caused the French and the British to hold off their political pretensions over the lands located in Egypt-Sudan-Syria triangle until the end of World War I. When his politically incapable and weak successors, sons and grandsons, became governors, Egypt's position in the region began to receive wounds. Finally, Egypt was subjected to de facto British occupation gradually in 1882.

London government declared that this military attack was not an occupation but aimed at collecting debts for European states and protecting financial investments, and made promises for many times to evacuate the troops within a short while. Nevertheless, when several years passed after the occupation, it was understood that promises made did not reflect the truth. The British could declare officially to occupy Egypt only when World War I started. In December 1914 Abbas Hilmi II was dismissed from the office of Khdiv. Egypt came under the British patronage and Prince Hussein Kamel, the uncle of Abbas Hilmi II, was acceded to the throne with the title of "Sultan of Egypt". Ahmad Fuad I (1868-1936) succeeding Hussein Kamel reigned for about 19 years in Egypt. His title was "Sultan of Egypt" between 1917 and 1922; from then on he was entitled "King" until he died in the year of 1936. King Fuad whose era passed with political turmoil abolished 1923 Constitution in 1930 and made acknowledged the one that was to increase his own power weakening the power of the parliament. He could not counter pressures five years later in the way that previous constitution was put into effect again and Wafd Party under the leadership of Sa'd Zaghlul came to power. He appointed a delegation composed of members from all political parties of Egypt in order to negotiate Egypt question with the British. Unfortunately, Anglo-Egyptian Treaty could be signed on August 26, 1936 in London six months later than his death on April 28, 1936. King Fuad's successor was King Farooq (1920-1965). Trying to win sympathy of the Islamic world, especially

Osmanlı Devleti'nin Mısır'ı 1517 yılında topraklarına katması, Doğu Akdeniz ve Kızıldeniz'deki dengeleri değiştirdi. 1798-1801 arasında Mısır'da işgalci durumda olan Fransızlar, Osmanlı Devleti'nin Rusya ve İngiltere ile ittifak içine girip karşı atak yapmasıyla burada çekilmek zorunda kaldılar. Mehmed Ali Paşa, 1805 yılında Mısır'daki otorite eksikliğine son verip valilik makamına oturdu. Mısır, 1882 yılında İngiliz işgaline maruz kaldı.

Annexation of Egypt in 1517 by the Ottoman State changed balances in the eastern Mediterranean and Red Sea. The French occupying Egypt during 1798-1801 had to retreat from the region after that the Ottomans counteracted by allying with Russia and the British. Mahmad Ali Pasha took over the governor's office in 1805 putting an end to lack of governance in Egypt. Egypt was subjected to British occupation in 1882.

Karizmatik yapısı ve popülaritesiyle başta Araplar olmak üzere tüm İslam dünyasında sempati toplamaya çalışan Kral Faruk, Vefd ile iktidar mücadelesine girişti. 1937'de Abidin Sarayı yakınlarındaki bir gösteriyi organize ettiği gerekçesiyle Vefd Hükümetini görevden aldı ve başka partilerin politikacılarından oluşan kabineyi hükümete atadı. Ardından, Vefd tarafından boykot edilen hileli bir seçim yapıldı. Söz konusu yandaş partiler Nisan 1938'de parlamentonun kontrolünü ele geçirdi.

İngiltere 1939'da Almanya'ya savaş ilan ettiğinde Mısır'ın kendilerini takip etmesini ve Süveyş Kanalı'nı savunmak üzere ek kuvvetler göndermesini talep etti. Kral ve bakanları Almanya'ya karşı savaşa girmeyi reddetti. Savaş Müttefikler için 1940-42 arasında kötü devam ederken, İngiltere'nin Mısır büyükelçisi olan Sir Miles Lampson, 1936 İngiliz-Mısır Antlaşması'nı destekleyen Mustafa el-Nahas başkanlığında bir kabinenin atanmasını öne sürmeye başladı. Kral Faruk, Ali Mahir'i başbakanı yaparak Mısır'ın etkili politikacılarını İngiltere'nin baskılarına karşı birleştirmeye çalıştı. Süveyş Kanalı üzerinde İngiltere kontrolünü temin edebilmek için İngiltere'nin Mısır Büyükelçisi Sir Miles Lampson baskılarını artırdı. Kral Faruk'tan ya Nahhas'ı başbakan atamasını ya da tahttan çekilmesini talep etti. Faruk bu şantaj sonrasında pes etti. 1943'te bir araba kazası geçirdi. İngiliz Askerî Hastanesi'ndeki uzayan tedavisi süresince Mısır'ın bağımsızlığı yeni tartışmaları alevlendirdi.

Sağlığına kavuştuktan sonra Kral Faruk, 1944 Ekim'inde Vefdci kabineyi görevden aldı ve politik yıpranmayı üzerine çekti. Birbiri ardına gelen saray yanlısı görünen ama İngilizlere yakın olan hükümetlerle tekrar çalışmaya maruz kaldı. İngiltere güçlerinin Mısır'dan çekilmesi ve İngiliz-Mısır Sudan'ının Mısır'a bağlanmasını içeren 1936 İngiliz-Mısır Antlaşması'nın yeniden yürürlüğe sokulması yönünde kamuoyunda bir beklenti doğdu. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra bu tür talepler yeniden artmaya başladı.

BM Genel Kurulu 1947'de Filistin'i bölme planını onayladıktan sonra, bütün Arap hükümetleri Araplara desteklerini göstermek ve BM kararına meydan okumak için birbirleriyle yarışa girdiler. Faruk'un bakanları ve generalleri bile bu yarışta yer aldı. Ancak, özel olarak ona Mısır ordusunun bir savaşa hazır olmadığı bilgisini de veriyorlardı. Buna karşın, Faruk Mısır'ın Filistin Savaşı'na girmesine karar verdi. İngilizlerin askerlik mesleğini unutturduğu kötü donanımlı ve kötü yönetilen Mısır ordusu, ibtidai silahlarla giriştiği savaşta kısa sürede geri püskürtüldü. Şubat 1949'da bir Arap devleti olarak İsrail'le ilk ateşkesi kabul etti.

Arabs, with his charismatic personality and popularity, he involved in a power competition with Wafd. He dismissed Wafd government on the ground that they organized a demonstration near Abidin Palace in 1937 and appointed another cabinet composed of politicians from other parties. Later on a rigged poll was voted which was boycotted by Wafd. The given proponent parties took over the control of the parliament in April 1938.

When England declared war against Germany in 1939, the British requested Egypt to follow them and send provisional forces in defending Suez Channel. King and his ministers refused to join the war against Germany. While the war continued on the detriment of the Allies during 1940-1942 Sir Miles Lampson, the British ambassador to Egypt, suggested a cabinet to be appointed under leadership of Mostafa Al Nahhas who was to support 1936 Anglo-Egyptian Treaty. King Farooq appointed Ali Maher as the prime minister and tried to unify influential politicians of Egypt against pressures from the British. Sir Miles Lampson, the British ambassador to Egypt, increased pressures in order to establish British control over Suez Channel. He requested King Farooq either to appoint Nahhas as prime minister or to withdraw from the throne. Farooq succumbed upon this blackmail. He had a car accident in 1943. Because of his long-lasting treatment period in the British Military Hospital new discussions about Egypt's independence burst out.

After restoring his health King Farooq dismissed pro-Wafd cabinet from office in October 1944 and shouldered all burdens of the politics. He had to collaborate again with successive seemingly proponent governments but pro-British in fact. There appeared a public expectation about the British forces to retreat from Egypt and 1936 Anglo-Egyptian Treaty to be put into effect again, which included Sudan's being dependent state of Egypt. This kind of demands began to increase again following World War II.

After the UN General Assembly approved the plan partitioning the Palestine in 1947, all Arab governments went in for a race against each other to show their support and challenge the resolution of the UN. Even ministers and generals of Farooq took part in this race. But, they particularly informed him about that Egyptian army was not ready to enter a war. Despite that, Farooq took the decision to enter the Palestinian War. Bad-run Egyptian army equipped with primitive weapons which made forgotten how to fight by the British was repelled soon. As an Arab state Egypt agreed first ceasefire with Israel in February 1949.

In the late 1949 Farooq gave permission for free

1949'un sonlarında Faruk en sonunda serbest parlamento seçimlerine izin verdi ve Vefd tekrar gücü eline geçirdi. Vefd onun unvanını 'Mısır ve Sudan'ın Kralı' olarak değiştirse de Nahhas ve kabinesi reformlara devam ettikçe Faruk marjinal olarak görülmeye başlandı. Birbiri ardına değişik hükümetler atayan Kral Faruk, bir daha siyasî düzeni sağlayamadı. Geleneksel olarak Kraliyet taraftarı olan Mısır ordusu yavaş yavaş kendisinden uzaklaştı. Son olarak kayınbiraderi İsmail Şirin'i Savaş Bakanı olarak ataması bardağı taşırdı. 22-23 Haziran 1952'de Özgür Subaylar kontrolü ele geçirdiler ve Faruk'un görevden alındığını bildirdiler. Mısır'dan ayrılan Kral Faruk, hayatının geri kalanını Avrupa'da geçirdi. 1965 Mart ayında Roma'da bir gece kulübünde ölümü Nasır'ın gizli servisi tarafından düzenlenen bir operasyon olarak nitelendirildi.

1952'den sonra, Cemal Abdülnasır ilk yerli Mısır hükûmetinin Mısırlıların başına geçtiğini iddia ederek, hem Mısır'da hem de dünyada büyük bir sempati kazandı. Mısır'ın çağdaşlık reformları yaparak refah ve huzur ülkesi olacağı yönünde beklentiler çok geçmeden boşa çıktı. Mısır'da zenginler ile fakirler arasındaki makasın daralması için sosyal reformlar yapan Nasır, yönetenler ve yönetilenler arasındaki iletişimi sağlayamadı. Mısır'da daha sonra işbaşına gelen tüm iktidarlarda olduğu gibi, çoğunluğun çıkarları göz ardı edildi ve otoriter ve baskıcı bir yönetim tarzı benimsendi. İsrail karşısında alınan 1956 diplomatik başarısı Nasır'a popülerlik kazandırdı. Ancak 1967'de alınan yenilgi Nasırizm'in sonu oldu. Ancak muhalefete karşı sertleşen rejim Mısır halkının özgürlüklerini kısıtladı. Nasır, yenilgilere rağmen Filistin Sorunu'yla ilgilenmekten vazgeçmedi. 1970'de Filistinli gruplar ile Ürdün Kralı Hüseyin arasında arabulucu olmaya çalıştı ve bunda başarılı oldu. 1970 Eylül'ünde sorunu çözen zirveden iki gün sonra, ağır bir kalp krizi geçirdi ve ardında İsrail

parliamentary elections and Wafd took the power again. Even if Wafd changed his title as "King of Egypt and Sudan" Farooq began to be considered marginal as Nahhas and his cabinet sustained reforms. Appointing different cabinets successively King Farooq could not establish political order anymore. Traditionally pro-kingdom Egyptian army moved gradually away from him. That he appointed Ismail Shirin, his brother-in-law, as Minister of War as a final attempt was the last straw. Free Officers took the control on 22-23 June 1952 and declared to dismiss Farooq. Leaving Egypt King Farooq spent the rest of his life in Europe. In March 1965, his death in a night club of Rome was described as an operation launched by secret services of Nasser.

After 1952 Jamal Abdal Nasser claimed the first native Egyptian government to come to power in Egypt and gained lots of sympathy both in Egypt and the world. The expectations as to that Egypt became a country of welfare and peace by carrying out modernization reforms proved unfruitful soon enough. Nasser who carried out social reforms to narrow gap between the rich and the poor in Egypt could not succeed to establish communication between the governed and the governors. As in all governments which came to power previously interest of the majority was ignored; an authoritarian and oppressive form of government was adopted. Diplomatic success against Israel in 1956 yielded popularity for Nasser. However, defeat in 1967 became the end of Nasserism. Regime getting oppressive against the opposition put a limit on freedoms of Egypt's people. Despite defeats, Nasser did not give up dealing with the Palestinian Question. In 1970 he tried to mediate between Palestinian groups and King Hussein of Jordan and became successful. He had a severe heart attack two days later than the summit in September 1970 solving the question and died leaving a people that faced serious political and economic problems due to the feeling of being tortured after heavy defeat by Israel.

Nasır ve Sedat, himaye ilişkilerine ağırlık veren küçük bir grubun desteğiyle iktidarını sürdürdü. Hüsnü Mübarek de, kendisinden önceki yöneticilere benzer şekilde ülkeyi diktatörlükle yönetti.

Nasser and Sadat sustained their power with support of a small group that saved their interests and put weight on patronage relations. Hosni Mubarak governed the country with a dictatorship in a similar way to previous governors.

karşısında alınan mağlubiyetin ezikliği ile çok ciddi siyasal ve ekonomik sorunlarla yüz yüze kalan bir halk bırakarak öldü.

Cemal Abdülnasır'ın ölümünden sonra Mısır'da yönetimin başına Enver Sedat geçti. Gerek Nasır gerekse Sedat, -daha sonra Mübarek'in dikkat etmediği şekilde- kişisel olarak yolsuzluklardan uzak durdular. Ancak her ikisi de aslında iktidarlarına yanaşan askerî, siyasî bütünlüğü sağlamlaştırmak, destek edinmek, muhalifleri kazanmak, dostlar müttefiklerini ödüllendirmek amacıyla, yolsuzluk yapanlara göz yumdular. Fakat halk için yolsuzluktan da kötüsü, hükümetin siyasal baskısıydı. Bürokraside de ciddi bir çürüme vardı. En sıradan bile olsa, memuriyet makamlarına yapılan tayinler, bilinen herhangi bir kurala göre değil, iktidardaki yakınlar sayesinde ve rejime sadakat nedeniyle oluyordu. Bu durumdan doğan rahatsızlık had safhaya ulaştığından, Sedat başa geçince, tüm polis dosyalarının, telefon dinlemelerinin ve baskıcı önlemlerin son bulacağını ilân etti. Bir başka hedefi de Mısır'da liberal bir yönetim inşa etmek ve Batı'yla daha yakın bağlar kurmak idi. Böylece Mısır'ın gayri-Nâsırlaşılma süreci başlatılmıştı.

Diğer taraftan Sedat, İsrail'e karşı korkak davranmakla suçlanıyordu. Sedat'ın kendisini kanıtlamak için beklediği gün kutsal ramazan ayı sırasında, 6 Ekim 1973'de geldi. Bu tarih aynı zamanda Yahudi Kefaret Günü olan Yom Kippur idi. Eşzamanlı saldırıya geçen Mısır ve Suriye kuvvetleri hızla İsrail mevzilerini aştı ve tüm dünya hayretle ilk Arap zaferlerini ve dağılmış bir İsrail ordusunu seyretti. Ancak savaş İsrail'in yenilmezlik efsanesini yerle bir etse de, Arapların zaferi anlamına da gelmiyordu. Zira İsrail birliklerinin bir kısmı Mısır hatlarını yarmış ve Üçüncü Ordu'yu çevirmişti. İki süper güç, bağlı devletlerine silahlar göndermek üzere hava köprüsü kurarken, Birleşmiş Milletler de savaşın başlamasından 16 gün sonra, 22 Ekim'de ateşkes kararı çıkardı. İsrailliler birkaç gün ateşkes kararına uymadı ve savaş askerî olarak kazanarak eylemlerine son verdi. Fakat Süveyş'i geçmek ve Bar Lev Hattı'nı almak, Araplar açısından simgesel bir zafer oldu.

Bu savaştan sonra, Sedat'ın Mısır ve Arap dünyasındaki imgesi değişti; değerli bir lider olarak saygı görmeye başladı. Sedat'ın şahsiyetsiz ve yeteneksiz imajı kaybolup gitti. Nasır gibi artık kendi başına 'reis' olmayı başarmıştı. 1979 Camp David Antlaşması, Sedat rejimine karşı siyasal düşmanlık uyandırmakta gecikmedi. Sedat iktidara geldiğinde hapisten salıverdiği Müslüman Kardeşler'i, o sırada yürürlükteki Nâsırcı ideolojiye karşı kendi müttefiki yapmıştı. Yavaş yavaş İslamî

Following the death of Jamal Abdal Nasser Anwar Sadat came to power in Egypt. Both Nassser and Sadat personally kept themselves distant from corruption –unlike Mubarak. But actually both of them ignored those corrupting with the purpose of strengthening –pro-government- political and military unity, getting support, gain the opponents, rewarding proponents and allies. But, the worse thing than corruption for the people was political oppression of the government. There was a real decay in the bureaucracy. Even if it was the simplest issue, appointments to governmental positions was made according not to an established regulation but thanks to the acquainted in the government and their loyalty to government. Natural unease caused by the situation reached to an unacceptable level and so Sadat declared that all police files, listening to phone calls and oppressive precautions would be ended when he came to power. Another goal of him was to build a liberal government in Egypt and establish closer ties with the west. Therefore an anti-Nasserization process of Egypt had been launched.

On the other hand Sadat was blamed to act cowardly against Israel. The day Sadat planned to prove himself came during the month of Ramadan, on October 6, 1973. This day was also Jewish Yom Kippur Day. Egyptian and Syrian forces launching attacks synchronically passed rapidly over Israel localities and the entire world watched amazed first Arab triumph and the dispersed Israeli army. However, although this war destroyed the Israeli legend of being undefeated, it did not mean the victory of Arabs. It is because some Israeli troops crossed the lines and surrounded the Third Army. While two super powers made bridges to send weapons to their affiliated states the UN decided a ceasefire on October 22, sixteen days later than outburst of war. The Israelite did not acknowledge ceasefire for several days and ended their actions by winning the war militarily. Nevertheless, it was a symbolic victory for Arabs to cross Suez and take Bar Lev.

After this war Sadat's image changed in Egypt and the Arab world; he was respected as an esteemed leader. Incapable and ignoble image of Sadat disappeared. He had succeeded to be "head" on his own like Nasser. 1979 Camp David Agreement was not late to raise a political hostility towards Sadat regime. Sadat made his allies the Muslim Brotherhood -he acquitted when coming to power- against current Nasserist ideology. Islamist organizations started gradually to oppose westernization movements that had been influencing the country since 1977. Pan-Arabism, Nasserism and finally Sadatism lost power at a considerable amount. From then on, Islamist discourses started to be praised

örgütler 1977'den sonra ülkeyi kasıp kavuran Batılılaşma akımlarına karşı muhalefet etmeye başladılar. Pan-Arabizm, Nasırizm ve son olarak Sedatizm büyük güç kaybına uğradı. Artık, sıradan insanlar arasında İslamcı söylemler rağbet görmeye başladı. Müslüman Kardeşler, fakirlik, yolsuzluk, işsizlik ve tüm ekonomik ve siyasal sorunlardan kurtuluş için dini referans alan söylemlerine daha fazla taraftar bulmaya başladı.

Nasır ve Sedat, ülkeyi kendilerine özgü tarzlarıyla, etkili ve kalıcı olabilen hiçbir kuruma dayanmadan ve buna ihtiyaç dahî duymadan otokrasiyle yönettiler. Her ikisi de, kendi çıkarlarını kollayan, himaye ilişkilerine ağırlık veren bir yapı olan küçük bir grubun desteğiyle iktidarını sürdürdü.

Hüsnü Mübarek, 1981'de Sedat'ın suikast sonucu ölümünden sonra iktidara geldiği zaman, siyasal partilerin reform yapmasına ve parlamento seçimlerinin yapılmasına izin verdi. Bununla birlikte, rejimi destekleyen bir tek büyük parti dışındakiler azınlık partileri oldu. Parlamento Mübarek iktidarı için bir dekordan ibaretti. Mübarek rejiminde önceden devralınan geleneğe göre, hükümet parlamentoya değil, devlet başkanına karşı sorumluydu.

İlk üç döneminde halkı diktatörlükle yöneten Başkan Mübarek, dördüncü dönem artık seçimlere katılmayacağına dair halka söz vermişti. Rejimin ortakları olan küçük çıkar grubu, yani aile bireyleri ve üst düzey askerî kadro, Mübarek'e bağlılık yemini etmek üzere Temmuz 1999'da muazzam bir kampanya başlattı. Mübarek, tek gerçek aday olduğu Ekim 1999'daki göstermelik seçimle, görev süresini bir dönem daha uzatmış oldu. Başkan'ın zaferini kutlayan manşetler, oy vermenin başlamasından iki gün önce atıldı. Başkan, görev süresi boyunca pek azı gerçekleşmekte olan büyük değişimler vaat etti.

Mübarek, beşinci dönem başkanlığa adaylığını koymayacağını

among ordinary people. The Muslim Brotherhood began to find more supporters for their discourses that took religion as reference for salvation from poverty, corruption, unemployment, all kinds of economic and political problems.

Nasser and Sadat governed the country with autocracy exclusive of themselves without grounding on any institution which was influential and temporary and even without any feeling of necessity for this. Both of them sustained their power with support of a small group that saved their interests and put weight on patronage relations.

When Hosni Mubarak came to power after Sadat's death as a result of assassination in 1981, he allowed political parties to make reforms and organization of parliamentary elections. However, parties except one single big party that supported the regime became minorities. Parliament was a décor for Mubarak government. According to tradition of Mubarak regime inherited from the past, government is responsible not to parliament but to president.

President Mubarak who governed the people with dictatorship in his first three terms had promised the people not to enter the elections in fourth term anymore. The small interest group that was compradors of the regime –family members and high military personnel– launched an impressive campaign to make promise of loyalty to Mubarak on July 1999. Mubarak had renewed his term of duty for one more term with a so-called election in October 1999. Newspaper headlines celebrating the victory of the president were written two days before voting started. The president promised major changes that were realized only few of them during his term.

Mubarak declared not to be presidency candidate for the fifth term but then he changed his mind. Ayman Nour, who was the only rival, was imprisoned finally in 2005 and Mubarak elected as president for fifth

Mısır'ın 1952 devrim öncesi ve sonrasında tanık olduğu seçimler hep kurgulu, kontrollü, hatta açıkçası hileli idi. Ortada seçim, parlamento, milletvekili gibi isim ve kurumlar vardı ama hepsi ismen vardı.

As is seen, elections in Egypt both preceding and succeeding 1952 Revolution were always haunted, controlled and even fraudulent. Although there were positions and institutions such as elections, parliament, members of parliament, they were only on paper.

ilan etti, ama ardından fikrini değiştirdi. 2005'te tek rakibi Eymen Nur sonunda hapse atıldı ve Mübarek başkanlık seğimini beşinci kez kazandı. Mısır'da demokrasi ve özgürlükler açısından hiçbir şey değişmedi. Hüsnü Mübarek 1981'den 2011 Ocak ayına kadar iktidarı elinde tuttu. Yaklaşan başkanlık seçimlerine aday olmak veya oğlu Cemal'i aday yapma hayallerini kurarken Tunus'ta başlayan 'Arap Baharı'nın Mısır'a sığramasıyla, üst üste geri adımlar atmasına ve kısmen de direnmesine rağmen, Tahrir Meydanı'ndaki gösterilere engel olamayıp görevinden istifa etti. Mübarek 30 yıllık iktidarının hesabını mahkemede verirken, Mısır, 2012 Haziran'ında demokratik seğimlerle tanıştı. 1 Temmuz 2012 tarihinden itibaren Mısır Cumhurbaşkanı olarak Muhammed Mursi ilk sivil Cumhurbaşkanı seçildi.

Görüldüğü gibi Mısır'ın 1952 devrim öncesi ve sonrasında tanık olduğu seçimler hep kurgulu, kontrollü, hatta açıkçası hileli idi. Ortada seçim, parlamento, milletvekili gibi isim ve kurumlar vardı ama hepsi ismen vardı. Mısır tarihinin en temiz ve demokratik seğimini ancak 2012'de yapmaya muvaffak oldu.

time. Nothing changed in terms of freedoms and democracy in Egypt. Hosni Mubarak stayed in power from 1981 until January 2011. While he dreamt to be candidate or make his son a candidate in the coming elections, Arab Spring burst out in Tunisia prevailed into Egypt; he could not prevent demonstrations in Tahrir Square although he retreated continuously and partly resisted, then he resigned from his office. Egypt was introduced democratic elections in June 2012 while Mubarak accounted for his 30-year-rule in the court.

As of 1 July 2012 Mohamed Morsi became the first civil president of Egypt.

As is seen, elections in Egypt both preceding and succeeding 1952 Revolution were always haunted, controlled and even fraudulent. Although there were positions and institutions such as elections, parliament, members of parliament, they were only on paper. Egypt could be able to make the most honest and democratic only in 2012.

KAYNAKÇA / BIBLIOGRAPHY

- Kızıltoprak, Süleyman; Mısır'da Osmanlı'nın Son Yzyılı; TBBT Yayınları; İstanbul; 2010.
- Kızıltoprak, Süleyman; Mısır'da İngiliz İşgali; Osmanlı'nın Diplomasi Savaşı: 1882-1887; Tarih Vakfı Yayınları; İstanbul; 2010.
- King, Joan Wucher; Historical Dictionary of Egypt; The Scarecrow Press Inc.; Londra; 1984.
- Marsot, Afaf Lutfi al-Sayyid; (Çev.: Gül Çağalı Güven, Yay. Haz.: Süleyman Kızıltoprak) Mısır Tarihi: Arapların Fethinden Bugüne; Tarih Vakfı Yurt Yayınları; İstanbul; 2010.

mısır'da yeni yönetimin ve destekçilerin genel yapısı general structure of new regime and supporters in egypt

Hüsnü Mübarek sonrası yapılan seçimlerden birinci olarak ayrılan Hürriyet ve Adalet Partisi, bugün Mısır'ın en büyük ve en organize yapısı Müslüman Kardeşler'i temsil ediyor. Mısırlı düşünür-aktivist Hasan el-Benna tarafından 1928 yılında kurulan Müslüman Kardeşler teşkilatı, Mısır'daki diktatörlük yönetimleri tarafından baskı görmüş ve siyasî alanın dışında tutulmuştu. Buna karşın 2005 yılında bağımsız aday olarak seçimlere katılan Müslüman Kardeşler'e mensup adaylar parlamentoda 88 koltuk elde etmişlerdi.

Bu köklü geçmişine rağmen Müslüman Kardeşler'in devlet yönetiminde oldukça tecrübesiz olduğu söylenebilir. Bu durum Mısır'da henüz emekleme döneminde olan demokratikleşme süreci için oldukça büyük riskler taşıyor. Alınan her kararın mahkeme tarafından iptal edilmesi sonucu iş yapamaz hale gelen yönetim, yargı erkini aşarak bazı icraatlar yapmaya çalışmasından dolayı 'anti demokratik' bulunarak eleştirilmeye başlandı.

Mursi, Mısır halkının talepleri doğrultusunda hareket ettiğine dair ikna edici sebepler taşıyorsa da, kimi karar ve uygulamalarıyla, muhalifleri tarafından yeni bir diktatör adayı olarak görülmekten kurtulamıyor. Mısır'ın yeni bir anayasaya kavuşması sürecinin sağlıklı ilerleyebilmesini gerekçe göstererek, pek çoğu Hüsnü Mübarek'in kullandığı yetkileri uhdesine alan Mursi'nin bu kararlarının, kendisi gibi düşünmeyenlerce eleştirilmesine şaşırmamak gerekiyor. Yıllardır Mısır halkının kaynaklarını sömüren statüko ile mücadelenin gerekliliği açık olmakla birlikte, bu süreçte Mursi ve onun temsil ettiği Müslüman Kardeşler'in kriz yönetimi konusundaki başarısı soru işaretleri taşıyor. Zira, bu süreçte

The winner of post-Hosni Mubarak elections, Freedom and Justice Party represents the Muslim Brotherhood, today the biggest and the most organized structure in Egypt. The organization of Muslim Brotherhood which was established in 1928 by Egyptian thinker-activist Hassan Al Banna had been oppressed by dictatorships in Egypt and left out of political arena. Despite that, candidates who were members of the Muslim Brotherhood run for elections in 2005 as independent candidates and obtained 88 seats in the parliament.

Despite its deep-rooted past it can be said that Muslim Brotherhood is quite inexperienced in state administration. This bears great risks for democratization process in Egypt which is in its infancy yet. As a result of the court's cancelling all decisions taken the government cannot do work; however, because it struggles to carry out some activities by exceeding the judiciary, it began to be considered antidemocratic and criticized.

Although Morsi holds convincing arguments as regards behaving in accordance with demands of Egyptian people, he cannot get rid of being considered as a dictator candidate by his opponents because of some decisions and practices of him. It must not be surprising to see that Morsi's decisions are criticized by those not thinking in the same direction with Morsi who hold many prerogatives of Hosni Mubarak on the grounds that the new constitutional process would develop in a healthy way. Despite it is obviously a necessity to struggle against the status quo which has come to exploit the resources of Egypt's people for years, success of Morsi and the Muslim Brotherhood represented by himself in crisis management during this process have some question

Mursi, Mısır halkının talepleri doğrultusunda hareket ettiğine dair ikna edici sebepler taşıyorsa da, kimi karar ve uygulamalarıyla, muhalifleri tarafından yeni bir diktatör adayı olarak görülmekten kurtulamıyor.

Although Morsi holds convincing arguments as regards behaving in accordance with demands of Egyptian people, he cannot get rid of being considered as a dictator candidate by his opponents because of some decisions and practices of him.

atılacak adımların ve alınacak kararların, zaten uzun yıllardır bedel ödeyen Mısır halkına yeni bedeller ödetmemesi gerekiyor.

Bu noktada Mısır halkının öncelikli taleplerinin ve ihtiyaçlarının doğru tesbit edilmesi ve adımların bu doğrultuda atılması gerekiyor. Gazeteci Fehim Taştekin'in 4 Aralık 2011 tarihinde Radikal gazetesinde yayımlanan 'Nasır Tutan Alınlar ve Musa'nın Dirilişi' başlıklı yazısındaki şu cümleleri, bu konuda önemli ipuçları veriyor:

*"Metroya binmeden önce atladığımız taksinin sürücüsü Nebil Salah yeni Mısır'ı gayet iyi özetledi: 'Bina yapmaya çalışıyoruz ama temelimiz yok. O yüzden işler karışık. Ama halk ilk kez gerçek anlamda oy kullanıyor, ilk kez gerçek partilere oy veriyor. Kimin gerçekten güçlü olduğu şimdi anlaşılacak. Oyum İhvan'a. Fakat yolları temizlemezler, ekonomiyi düzeltmezlerse sonraki seçimde onları da deviririz. Artık yeni Mübarekler istemiyoruz.' İşte Tahrir ruhunun halk içindeki karşılığı."*¹

Star gazetesi yazarı Fadime Özkan'ın 3 Aralık 2012 tarihli yazısı ise, Mursi'ye destek vermek için Nahda Meydanı'nda toplanan ve çoğunluğunu gençlerin oluşturduğu topluluğun görüşlerini yansıtmaları bakımından ilginç örnekler sunuyor:

"Bir grup genç kız neşeli bir telaşla meydana doğru ilerliyor, yollarını kesiyorum. Hepsini okumuş kızlar, ikisi mühendis, biri iletişim okumuş, biri arkeoloji, biri sosyoloji. Mursi'yi sevdiklerinden, ona inandıklarından bahsediyorlar. 'Mısır'a demokrasi gelmesini istiyoruz, onu bu yüzden destekliyoruz' diyorlar.

-Tahrir'dekilerin neden orada olduklarını anlayabiliyor musunuz?

marks. It is because the steps being taken and decisions being made during this process must not have the Egypt's people pay a price again, that have already been paying a price for long years.

At that point, it is necessary to ascertain correctly the demands and needs of first priority of Egypt's people and take steps in line with them. Following sentences in the article "Foreheads Callused and Resurrection of Moses" of journalist Fehim Taştekin published in newspaper Radikal dated December 4, 2011 give important clues regarding this:

*"The driver Nebil Salah whose taxi we took before getting in the metro made a good summary of the situation in Egypt: 'We are trying to construct building but we do not have grounds. For that reason things are complicated. However, people will vote for the first time in real sense, vote for the real parties. We will see who is really the powerful. My vote is for the Brotherhood. But if they don't clean the roads and recover economy, we overthrow them too in next elections. We don't want new Mubarak anymore.' This is the equivalent of Tahrir soul among the public."*¹

The article dated December 3, 2012 of Fadime Özkan, author in newspaper Star, gives striking examples about people's opinions that gathered in Nahda Square and of which the majority is young:

"A group of girls move toward the square in a joyful rush, I block them. All is educated, two of them engineers, one attended school of communication, one archeology, one sociology. They talk about they like Morsi and believe him. 'We want democracy come to Egypt, that is why we support him.'

1 <http://www.radikal.com.tr/Radikal.aspx?aType=RadikalYazar&ArticleID=1071433&Yazar=FEHIM-TASTEKIN&CategoryID=100>

1 <http://www.radikal.com.tr/Radikal.aspx?aType=RadikalYazar&ArticleID=1071433&Yazar=FEHIM-TASTEKIN&CategoryID=100>

Yıllardır Mısır halkının kaynaklarını sömüren statüko ile mücadelenin gerekliliği açık olmakla birlikte, bu süreçte Mursi ve onun temsil ettiği Müslüman Kardeşler'in kriz yönetimi konusundaki başarısı soru işaretleri taşıyor. Zira, bu süreçte atılacak adımların ve alınacak kararların, zaten uzun yıllardır bedel ödeyen Mısır halkına yeni bedeller ödetmemesi gerekiyor.

Despite it is obviously a necessity to struggle against the status quo which has come to exploit the resources of Egypt's people for years, success of Morsi and the Muslim Brotherhood represented by himself in crisis management during this process have some question marks. It is because the steps being taken and decisions being made during this process must not have the Egypt's people pay a price again, that have already been paying a price for long years.

Onların görüşlerini söylemeleri normal, saygımız var ama onlar çok azlar, çoğunluk biziz ama onların sesi çok çıkıyor. Tahrir'dekiler de bize saygı duymayı öğrenmeli. Mursi'yi halk seçti.

-Sizler kapalısiniz ama Tahrir'deki kadınların bazıları kapanmaya zorlanacaklarından korkuyor?

No, no, no... (arkadaşları da bu no'ya katılıyorlar.) Mursi çok demokratik bir insan, böyle birşey yapmayacaktır. Onları korkutacak bir şey sosyal hayata müdahale edecek bir şey yapmayacaktır. Bütün siyasi görüşlere saygılı.

-Baradey için ne düşünüyorsun?

(Kızlar korusu hem cevap veriyor hem de baş parmaklarıyla aşağıyı gösteriyorlar)... O İsrail'i destekliyor, Amerika ile iletişim kuruyor, o Mısır'ı bilmiyor, sevmiyor. Baradey çok kötü biri..."²

Öte yandan seçimlerde Müslüman Kardeşler'in partisi Hürriyet ve Adalet'in ardından ikinci olan ve Selefi akımı temsil eden Nur Partisi de, bu beklenmedik seçim başarısının ardından Mısır'da yeni dönemin aktörlerinden biri olacak. Son dönemde yapısal değişikliklerle muhatap kitlesini genişleten ve ülkenin siyasî hayatı içerisinde yer almaya başlayan Selefi kanadın tavır ve yaklaşımı da ülke siyaseti ve geleceği açısından belirleyici olacak.

-Could you understand why those in Tahrir are there?

It is quite normal they declare their opinions, we respect but they are so few, we are the majority but their voice is heard loudlier. Those in Tahrir must learn to respect us. It is the people who elected Morsi.

-You wear hijab but some women in Tahrir are afraid of being forced to wear hijab?

No, no, no... (Their friends joined this 'no'. Morsi is a democratic personality, he will never do such a thing. He will not make them frightened and do something to intervene social life. He respects all kinds of political opinions.

-What do you think about Baradei?

(Girls' chorus answer and show 'out' with their hands as well)... He supports Israel, contacts with America, he doesn't know Egypt and love. Baradei is a very bad personality..."²

On the other hand, representing Salafi wing Al Nour Party which came in second following Freedom and Justice Party of the Muslim Brotherhood will be one of new actors in the new era of Egypt by virtue of its unexpected success in elections. Attitude and approach of Salafi wing that enlarged its audience with recent structural changes and began to take part in the political life of the country will also be a determining factor of national politics and in country's future.

² <http://haber.stargazete.com/yazar/gobegini-kasiyan-reformistlerle-mursi-karsiti-elitler-savasiyor/yazi-708700>

² <http://haber.stargazete.com/yazar/gobegini-kasiyan-reformistlerle-mursi-karsiti-elitler-savasiyor/yazi-708700>

mısır'da muhalefet, ordu ve yargı erkinin genel yapısı general structure of opposition, army and judiciary in egypt

a. Muhalefet

Bugün meydanlarda Mursi'ye muhalefet eden halk kitlesinin homojen bir yapıya sahip olduğunu söylemek mümkün gözüküyor. 'Arap Baharı' sürecinde meydanlarda toplanarak Hüsnü Mübarek'in yönetimi bırakması için gösteriler yapan farklı kesimlerin bir kısmı, bugün Mursi'ye karşı da benzer bir tavır sergiliyor. Bu kesimlerin içerisinde solcu, liberal, milliyetçi, seküler kesimler ve Hristiyanlar yer alıyor. Mursi'yi protesto eden çevreler, özellikle 22 Kasım'da çıkartılan 7 maddelik yasanın yeni bir diktatörün doğuşu anlamına geldiğini iddia ediyorlardı. Nitekim yargının müdahale ettiği bu yetkilerin Hüsnü Mübarek'in yetkileri olduğunu savunuyorlardı. Her ne kadar Mursi çeşitli platformlarda bu yetkileri yeni anayasanın çıkartılması sürecinde referandumun sağlıklı bir şekilde yapılabilmesi için geçici olarak kendisinde topladığını ve referandumdan sonra yetkileri tekrar devredeceğini ifade etse de, kendisi ile aynı düşüncüyü paylaşmayan farklı dünya görüşüne mensup insanlar tarafından gerçekçi bulunmuyordu. Mursi, gelen tepkiler üzerine farklı parti mensuplarının katıldığı bir diyalog toplantısı düzenledi ve 22 Kasım'da anayasal düzenlemeler çerçevesinde aldığı bu kararları, 9 Aralık'ta iptal etti.

Ancak öte yandan İslamî referanslarla hareket eden İhvan-ı Müslimin'in Hürriyet ve Adalet Partisi ile Seleflerin Nur Partisi'nin seçimlerde %70'e yakın bir oy oranına sahip olması ise sözkonusu çevrelerce kabul edilemiyor. Mısır'daki milyonlarca seçmenin demokratik tercihlerinin sandığa bu şekilde yansması karşısında sözkonusu çevreler halkın cahil olduğunu, Mısır için neyin iyi olacağına halkın karar

a. Opposition

Today it seems impossible to say that the opponent public group to Morsi in squares has a homogenous character. Some of the various groups that gathered in squares during the Arab Spring and made demonstrations for Hosni Mubarak to leave the administration display a similar attitude towards Morsi too. Among these groups can be counted leftists, liberals, nationalists, seculars and Christians. Circles protesting Morsi claimed that especially the law including seven articles issued in November 22 meant the emergence of a new dictator. They thought that these prerogatives intervened by the judiciary were those of Hosni Mubarak. Although in different circles Morsi stated that he gathered prerogatives in his hands contemporarily so that the referendum be carried out in a healthy way during new constitution process and he would delegate them following the referendum, he was not considered realistic by those whose world views were different from him. In December 9, upon reactions received Morsi organized a dialog meeting and cancelled resolutions made in the framework of constitutional regulations in November 22.

But on the other hand, it cannot be accepted by the aforesaid circles that acting in Islamic references Freedom and Justice Party of the Muslim Brotherhood and Al Nour Party of Salafis received about 70% of the votes in the elections. Over against reflecting democratic choices of millions of electorates in Egypt aforesaid circles utter that people are ignorant and they cannot decide what is good for Egypt. In the meetings of our committee in Tahrir Square, the center of protests in Cairo, claims were made such that the majority of people

Uzun yıllardır hukuk dışı yetkiler ve ayrıcalıklarla donatılan yargı erki, bugün hem elinde bulundurduğu bu ayrıcalıklardan vazgeçmek istemiyor, hem de sahip olduğu hukuk dışı yetkileri kullanarak halkın demokratik tercihleri doğrultusunda oluşan tabloya müdahale ediyor.

The judiciary bestowed with illegal prerogatives and privileges for years do not desire to give up privileges in its hands and intervenes in the lay out designed by democratic choices of the people through using illegal prerogatives that it owns

veremeyeceğini dile getiriyorlar. Heyetimizin Kahire’de protestoların merkezi konumundaki Tahrir Meydanı’nda gerçekleştirdiği görüşmelerde, halkın büyük çoğunluğunun parmak basarak oy kullandığı, İhvan-ı Müslimin’in halka para vererek ve dini duyguları istismar ederek oylarını arttırdığı gibi iddialar ortaya atıldı. Bu yaklaşım biçimi, Türkiye’de halkın demokratik tercihlerini kabullenemeyen statükocu zihniyetin bakış açısıyla benzerlik arz ediyor.

Yeni Şafak gazetesi yazarı Akif Emre, ‘Mursi’ye 28 Şubat Tuzağı mı?’ başlıklı yazısında bu sürece ilişkin olarak şu değerlendirmelerde bulunuyor:

“Mursi’nin attığı son adım ve ona karşı verilen tepkinin ne kadarı komplo ve planlıydı; bunu şimdiden söylemek zor. Ancak postmodern darbeye destek veren statükocu, Batıcı, en azından İslamcı karşıtı, hatta sol ve kimi liberal kesimlerin belli bir çizgide birleştikleri malum. Kimi talepler ve ideolojik gerekçelerle ortak bir cephe, başarılı bir şekilde oluşturulmuştu.”¹

Her ne kadar geniş kitlelerce savunulmasa da bu görüşleri dillendiren kesimler, Mursi karşıtı protestolarını Tahrir Meydanı’nda sürdürüyorlar.

Gösterilerde polise saldıran, Molotof kokteyli atan, kamu binalarını ve Hürriyet ve Adalet Partisi bürolarını kundaklayan göstericiler, sansasyonel eylemlerle sesini duyurmaya çalışıyor. Polisle yaşanan çatışmalarda can kayıplarının yaşanması ise muhaliflerin tarafsız sayılabilecek kitleleri de sokağa dökülebilmek için bir araç olarak kullanılıyor. Kendilerini ‘elit tabaka’ olarak niteleyen bu kesimin gelir seviyesi oldukça yüksek ve

voted by putting thumbprint and the Muslim Brotherhood increased its vote potential by giving money to the people and exploiting religious sentiments. This approach has similarities with view of the pro-status quo mentality in Turkey in the way that they also cannot accept democratic choices of the people.

Akif Emre, author of newspaper Yeni Şafak, makes following comments on this process in his article “A February 28 Trap to Morsi?”:

“It is hard to say now what amount of the last step taken by Morsi and the reaction shown against him was a plot and planned. However it is obvious such groups that are pro-statusquo supporting post-modern coup d’etat, Western, at least anti-Islamist, even leftist and liberal unified along the same line. With different sort of demands and ideological reasons, a common front had been established successfully.”¹

Even if large audiences do not support these views, people expressing them continue their protests against Morsi in Tahrir Square.

Demonstrators, who attack the police, throw molotov bombs and set fire to public buildings as well as offices of Freedom and Justice Party, try to have their voices heard through sensational actions. Loss of life during conflicts with the police is instrumentalized in the opponents’ taking masses to streets that can be considered as neutral indeed. Level of income of the group who count themselves as “elites” is quite high and they are not inclusive of the whole people of Egypt since they live isolated from the people in general. Therefore they describe the illiterate, of which the number amounts to

1 <http://yenisafak.com.tr/yazarlar/AkifEmre/mursiye-28-subat-tuzagi-mi/35238>

1 <http://yenisafak.com.tr/yazarlar/AkifEmre/mursiye-28-subat-tuzagi-mi/35238>

genel olarak halktan kopuk yaşadıklarından Mısır halkının tamamını kuşatıcı ve kapsayıcı değiller. Bundan dolayı yüzde otuzlara varan okuma yazma bilmeyen halkı rencide edici ve aşağılayıcı bir üslupla tasvir ediyorlar. Her ne kadar değişik dünya görüşüne sahip olsalar da bu kişiler daha çok eski rejimden kalan yaşantı ve imtiyazlı haklarını Mısır halkı ile paylaşmak istemeyen kesimlerin ortak noktasını teşkil etmektedir.

Fadime Özkan'ın yukarıda Nahda Meydanı'ndan izlenimlerini aktardığımız yazısı, Tahrir'in nabzını da tutuyor ve Özkan'ın notlarına şu cümleler yansıyor:

“-Mısır'da adil düzen ve eşitlik var mı?

Yok, halk arasında büyük ekonomik uçurum var. Gençler işsiz. Ekonomi yüzde ikilik bir kesimin elinde. Mursi, Erdoğan gibi yapmak istiyor ama Türkiye'nin ekonomisi çok iyi. İyi bir lideri ve doğru bir politik çizgisi var. Halk zengin, devlet şeffaf. Mısır öyle değil. Bu yüzden Mursi'ye güvenmiyoruz. Ayrıca Mursi dini yanlış yorumluyor, oysa biz de Müslümanız. Mursi'nin gitmesini istiyoruz, o yüzden buradayız.

-Ama Mursi halkın seçtiği isim?

Mursi'yi biz seçmedik, eğitimsiz-kültürsüz insanlar, parmağıyla oy kullananlar seçti. Biz Mursi'nin Mısır düzenini değiştirmesini istemiyoruz. Mursi gitmeli!”²

b. Ordu ve Yargı Erki

Yarım yüzyıldan uzun bir süre askerî diktatörlüklerle yönetilen Mısır'da ordu, ülkede oldukça baskın bir etki gücüne sahip bulunuyor. Cemal Abdünnasır, Enver Sedat ve Hüsnü Mübarek dönemlerinde nüfuzunu giderek arttıran ordu, sosyal, siyasal ve ekonomik açıdan büyük ayrıcalıklara sahip oldukları dönemlerin kazanımlarından vazgeçmek istemiyor. Bu da Mursi yönetiminin dolayısıyla halkın karşısına en önemli güçlerden biri olarak ordunun çıkmasına sebebiyet veriyor. Bilindiği gibi, Hüsnü Mübarek sonrası süreçte yönetimde bulunan Yüksek Askerî Konsey, Mısır'da yapılan seçimler esnasında daha oy verme işlemleri sürerken cumhurbaşkanının yetkilerini daraltan ek bir anayasa kararnamesi çıkarmıştı. Takip eden süreçte de ordu, Mursi karşısındaki tavrını sürdürdü.

around 30%, in an insulting and degrading manner. Despite the fact that these people hold different world views, they form the common feature of the groups who are mostly reluctant to share their privileges inherited from ancien regime with the Egypt's people. The article of Fadime Özkan, from which above we quoted her observations in Nahda Square, also feels the pulse of Tahrir and following sentences reflect down on her notes:

“-Are there order and equality in Egypt?

No, there is a big economic gap in the society. Youth is unemployed. Welfare is at the hands of a group of 2%. Morsi desires to be like Erdogan but Turkey's economy is very good. They have a good leader and stand on a true political line. People are rich, government is transparent. Egypt is not so. Therefore we don't trust in Morsi. Moreover his comment of religion is wrong, we are muslim as well. We want him to leave, so are we here.

-But Morsi is the person people elected?

We didn't elect Morsi, uneducated, uncultured people, who voted by putting thumbprint, elected. We don't want Morsi to change the order in Egypt. Morsi must go!”²

b. Army and Judiciary

Army has an influential position in the Egypt which has come to be governed by a military dictatorship for more than half a century. Increasing its influence during the periods of Jamal Abdal Nasser, Anwar Sadat and Hosni Mubarak military do not want to give up substantial social, political and economic privileges acquired at previous times. This causes military to emerge as one of the most important powers in face of Morsi government and thereby the public. As is known, while elections still continue Higher Military Council which was in the government during post-Hosni Mubarak period had issued an additional constitutional decree limiting presidential prerogatives. Military saved its attitude towards Morsi in the following period as well.

In Egypt, power of military has reached really frightening levels. Information given by Fehim Taştekin reveals this reality:

“‘Military Inc.’ governs 17% of the economy, who set hands to almost all sectors from production of bread

2 A.y

2 Ibid

Cemal Abdünnasır, Enver Sedat ve Hüsnü Mübarek dönemlerinde nüfuzunu giderek arttıran ordu, sosyal, siyasal ve ekonomik açıdan büyük ayrıcalıklara sahip oldukları dönemlerin kazanımlarından vazgeçmek istemiyor. Bu da Mursi yönetiminin dolayısıyla halkın karşısındaki en önemli güçlerden biri olarak ordunun çıkmasına sebebiyet veriyor.

Increasing its influence during the periods of Jamal Abdal Nasser, Anwar Sadat and Hosni Mubarak army does not want to give up substantial social, political and economic privileges acquired at previous times. This causes military to emerge as one of the most important powers in face of Morsi government and thereby the public.

Mısır'da ordunun gücü gerçekten de ürkütücü boyutlara ulaşmış durumda. Fehim Taştekin'in verdiği bilgiler, bu gerçeği gözler önüne seriyor:

*"Ekmek ve süt üretiminden petrole kadar hemen hemen bütün sektörlerde el atmış 'Ordu AŞ' ekonominin yüzde 17'sine hükmediyor. İhvan'ın serbest piyasa ve özel mülkiyeti teşvik eden 'rönesans projesi' eninden sonunda 'Ordu AŞ'nin dışlılarına takılacak."*³

Taştekin, bir başka yazısında ise ordunun Mısır'da ekonominin en büyük patronu olduğunu şu cümlelerle ifade ediyor:

*"Mısır'da siyaset ve bürokrasinin değil, ekonominin de en büyük patronu ordu. Her sıradan Mısırlının günlük yaşamından bildiği bu gerçek, prizmanın düşmesiyle tüm çıplaklığıyla sırtır hale geldi. MediaLine'a göre Kahire'de bir telefon satıcısı gelirinin yüzde 20'sini 'yer sahibi' bir generale veriyor. Bu, zeytinyağı, ekmek, süt ve su fabrikalarından petrol istasyonları ve rafinerilere, lokantacılıktan turizm ve inşaat sektörüne kadar kurumsaliş ağının ötesinde askerin sokağa yansıyan kollarından biri. Ordunun Cherokee ve Wrangler üretmek üzere Jeep ile ortak olduğu da söyleniyor."*⁴

Mısır'da statükoyu temsil eden bir diğer yapı ise yargı. Uzun yıllardır hukuk dışı yetkiler ve ayrıcalıklarla donatılan yargı erki, bugün hem elinde bulundurduğu bu ayrıcalıklardan vazgeçmek istemiyor, hem de sahip olduğu hukukdışı yetkileri

*and milk to oil. 'Renaissance Project' of the Brotherhood which encourages free market and private ownership will be blocked by 'Military Inc.' sooner or later."*³

Taştekin explains in the following sentences of another article that the military is the biggest boss in Egypt's economy:

*"Military is the biggest boss not only of politics and bureaucracy but also economy in Egypt. This reality every ordinary Egyptian citizen knows has become ultimately apparent. According to MediaLine, a telephone seller in Cairo gives 20% of his income to a general "owning property". This is one of the sectors that the military involved in –from factories of olive oil, bread, milk and water to gas stations and oil refineries, from restaurateurship to tourism and civil engineering- and can be publicly visible, beyond corporate business network. It is rumored that military has a partnership with Jeep to manufacture Cherokee and Wrangler."*⁴

In Egypt another institution representing the status quo is judiciary. The judiciary bestowed with illegal prerogatives and privileges for years do not desire to give up privileges in its hands and intervenes in the lay out designed by democratic choices of the people through using illegal prerogatives that it owns. Privileges granted to judiciary in Egypt have reached dreadful levels. Following information is given in the article

3 <http://www.radikal.com.tr/Radikal.aspx?aType=RadikalYazar&ArticleID=1094373&Yazar=FEHIM-TASTEKIN&CategoryID=100>

4 <http://www.radikal.com.tr/Radikal.aspx?aType=RadikalYazar&ArticleID=1076800&Yazar=FEHIM-TASTEKIN&CategoryID=100>

3 <http://www.radikal.com.tr/Radikal.aspx?aType=RadikalYazar&ArticleID=1094373&Yazar=FEHIM-TASTEKIN&CategoryID=100>

4 <http://www.radikal.com.tr/Radikal.aspx?aType=RadikalYazar&ArticleID=1076800&Yazar=FEHIM-TASTEKIN&CategoryID=100>

kullanarak halkın demokratik tercihleri doğrultusunda oluşan tabloya müdahale ediyor. Mısırda yargı erkinin sahip olduğu ayrıcalıklar korkunç boyutlara ulaşmış bulunuyor. Gazeteci Abdullah Aydoğan Kalabalık'ın Dünya Bülteni'nde yayımlanan 'Mısır'daki Kavganın Arka Planı' başlıklı makalesinde konuyla ilgili olarak şu bilgiler veriliyor:

“Yargı, Mısır'da yıllardan beri yargıçların çiftliği gibi kullanılmakta. Bir yargıç ailesinden 10 kişiyi savcı, hakim ve müsteşar olarak atayabilmekte. Bu üç grubun maaşları, en az 25 bin Mısır Gini'si (4166 ABD doları). Çalışma süreleri ise çok daha ilginç. Haftada 1 gün veya ayda bir hafta çalışırlar. Dahası Körfez ülkelerine gidip istedikleri kadar ortalama 20 bin dolar maaşla çalışmakta, köşeyi dönüp gelmekteler. Tabii bu arada ülkedeki kadrolarını da muhafaza edebilmekteler...”⁵

Demokratikleşme sürecinde halkın taleplerini daha rahat ve daha güçlü bir şekilde dile getirmesiyle, yıllardır Mısır halkının haklarını sömürerek elde ettikleri kazanımları tehlikeye düşen yapıların, bu süreci baltalamak adına elinden geleni yapacağı aşıkardır. Nitekim ütöpik yetkilerle donatılmış yargı mercileri, Hüsnü Mübarek sonrası yaşanan süreçte statükoyu korumak adına hukuk dışı kararlara ve uygulamalara imza attılar. Bu çerçevede seçimi geçersiz saymaktan parlamentoyu feshetmeye, yeni anayasa hazırlama çalışmalarını baltalamaktan referandum sürecini boykot etmeye kadar pek çok yola başvuran yargı mercilerinin, önümüzdeki süreçte de benzer uygulamalar gerçekleştirmesi muhtemel görünüyor.

“Background of Conflict in Egypt” by the journalist Abdullah Aydoğan Kalabalık that was published in Dünya Bülteni:

“Judiciary has been exploited for years like a private resource of judges in Egypt. A judge is able to appoint 10 people from his own family as prosecutors, judges and counselors. Salaries of these three amount at least to 25 thousand Egyptian Ginis (USD 4166). Working hours are even more astonishing. They work once a week or one week a month. Moreover, they can go to bay countries and work for 20 thousand US dollars on average; they became rich quickly. Of course, in the meantime they are able to reserve their positions in their own country...”

Acquisitions of the structures, which were obtained via exploitation of rights of Egypt's people for years, came under danger during democratization period by virtue of people's expressing their demands in a more comfortable and strong way; therefore it is obvious that these structures will do their best in order to sabotage this process. Judiciary authorities bestowed with utopist prerogatives made illegal decisions and practices so as to save the status quo during post-Hosni Mubarak period. In this respect, judicial authorities applied to many methods -including cancelling elections, annulling the parliament, sabotaging the work for new constitution, boycotting election process- and it is highly probable that they carry out similar implementations in next process.

5 <http://www.dunyabulteni.net/?aType=haber&ArticleID=236737>

5 <http://www.dunyabulteni.net/?aType=haber&ArticleID=236737>

anayasa referandumu süreci

process of constitution referendum

Mısır'da uzun süren tartışmaların ve yaşanan sıkıntılı sürecin sonunda anayasa referandumu iki tur halinde gerçekleştirildi. Hâkimler Odası referandumda görev yapmayı boykot ettiğinden, seçimler iki aşamalı olarak yapıldı. Çünkü Mısır'da kanun gereği her seçim sandığında mutlaka bir yargı mensubunun bulunması gerekiyor. Bu sebeple, boykota katılmayan yargı mensupları ile bu referandum yapılmak zorunda kalındı. 15 Aralık 2012'de gerçekleştirilen ilk tur sonunda, değişikliğe 'Evet' diyenlerin oranı %56,5, 'Hayır' diyenlerin oranı ise %43,5 olarak gerçekleşti. 22 Aralık 2012'de gerçekleştirilen ikinci tur sonucunda ise 'Evet' oyları %71, 'Hayır' oyları %29 olarak gerçekleşti. İki tur sonunda ülke genelindeki 'Evet' oylarının oranı %64, 'Hayır' oylarının oranı ise %36 olarak gerçekleşti. Böylece iki aşamada tamamlanan referandumda toplam 10 milyon 655 bin 332 Mısırlı 'Evet', 6 milyon 29 bin 617 kişi 'Hayır' oyu kullandı. 17 ilde yapılan referanduma, 104 seçim merkezinde 6 bin 724 sandıkta 7 bin 291 yargı mensubu gözlemci olarak katıldı. 80 milyon nüfusa

Following the long lasting discussions and tensed period in Egypt constitution referendum was organized in two rounds. Since the Chamber of Judges boycotted working, elections were done in two rounds. It is required by law in Egypt that there has to be a member of judiciary at every poll. For that reason, this referendum had to be done with members of judiciary who did not boycott. Despite the judiciary's attempt of sabotage, proportion of those saying 'yes' was 56.5% while those saying 'no' was 43.5 in the first round on 15 December; in the second round on 22 December, proportion of those saying 'yes' was 71 while those saying 'no' was 29. At the end of two rounds, the rate of votes for 'yes' was 64%, those for 'no' was 36% over the country. In the referendum that was completed in two rounds, 10.655.332 Egypt citizens voted for yes and 6.029.617 citizens voted for no in total. 7.291 members of judiciary at 6.724 polls in 104 election centers took part in the referendum held over in 17 provinces. In Egypt having

Mısır'daki yargı erkinin süreci olumsuz etkileyen girişimlerinin yanı sıra, Batı'nın yaklaşımı da ülkedeki demokratikleşme sürecini krize dönüştürme amacı güdüyor.

Besides attempts of judiciary in Egypt to influence the process negatively the western attitude aims at transforming democratization process in the country into a crisis.

Yargı erkinin süreci kilitleme girişimlerine karşın, 15 Aralık'ta gerçekleştirilen ilk tur sonunda, değişikliğe evet diyenlerin oranı %56,5, hayır diyenlerin oranı ise %43,5 olarak gerçekleşti. 22 Aralık'ta gerçekleştirilen ikinci tur sonucunda ise 'Evet' oyları %71, 'Hayır' oyları %29 olarak gerçekleşti. İki tur sonunda ülke genelindeki 'Evet' oylarının oranı %64, 'Hayır' oylarının oranı ise %36 olarak gerçekleşti.

Despite the judiciary's attempt of sabotage, proportion of those saying 'yes' was 56.5% while those saying 'no' was 43.5 in the first round on 15 December; in the second round on 22 December, proportion of those saying 'yes' was 71 while those saying 'no' was 29. At the end of two rounds, the rate of votes for 'yes' was 64%, those for 'no' was 36% over the country.

ve 50 milyonun üzerinde seçmene sahip olan Mısır'da, anayasa referandumuna katılım %30 oranında kaldı.

Mısır'daki yargı erkinin süreci olumsuz etkileyen girişimlerinin yanı sıra, Batı'nın yaklaşımı da ülkedeki demokratikleşme sürecini krize dönüştürme amacı güdüyor. Nitekim Avrupa Birliği, Mısır'daki referandumu şaibeli bulduğu ve anayasa maddelerini demokratik bulmadığı için temsilci göndermeyi reddetti. 'Arap Baharı' sürecini yakından takip eden ve Mısır'daki demokratikleşme sürecini memnuniyetle karşıladığını her fırsatta dile getiren ABD de, Mısır'daki referandum sürecine olumsuz yaklaşıyor. ABD Savunma Bakanlığı Sözcüsü George Little, Mısır'da anayasaya getirilen düzenlemelere dair derin kaygı duyduklarını dile getirirken, Temsilciler Meclisi Dış İlişkiler Komitesi Başkanı Irena Ros-Lehtinen, "Referandum sonucu Mısır halkı için bir yenilgi. Otokratik bir rejimin İslami diktatörlükle takas edilmesini kabul edemeyiz!" dedi.

Benzer bir tavır da uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Standart & Poor's (S&P)'tan geldi. S&P, Mısır'ın uzun vadeli kredi notunu bir basamak indirerek 'B'den 'B-'ye çekti, not görünümünü de 'negatif' olarak belirledi. S&P'den yapılan açıklamada, son gelişmelerin ülkenin kurumsal çerçevesini zayıflatmış kaydedildi, not indiriminin ülkedeki siyasî ve toplumsal gerginlikleri yansıttığı belirtildi.

Mısır'daki referandum süreci ile ilgili yaşanan bütün bu gelişmeler, Batı'nın Mısır'da yeni sürece çeşitli vesilelerle müdahale edeceğini ortaya koyuyor.

a population of 80 million and electorates more than 50 million, rate of participation in the constitution referendum was 30%.

Besides attempts of judiciary in Egypt to influence the process negatively the western attitude aims at transforming democratization process in the country into a crisis. The EU denied to send representative on the condition that they considered the referendum as speculative and the articles in the constitution as undemocratic. The US, that has been following the Arab Spring process closely and expressing its content regarding the democratization process in Egypt in every occasion, displays a negative attitude as regards referendum process in Egypt. While George Little, spokesman of the US Ministry of Defence, uttered that they are deeply concerned about new regulations in constitution in Egypt, Irena Ros-Lehtinen, Head of Foreign Affairs Committee of the House of Representatives, said "The result of the referendum is a defeat for Egypt's people. We cannot accept to exchange an autocratic regime with an Islamic dictatorship".

A similar attitude came from Standard's&Poor's. S&P degraded Egypt's long-term credit from 'B' to 'B-' and determined its mark as 'negative'. S&P made a statement that recent developments weakened institutional framework of the country and degrading its mark reflected political and social tensions in the country. All these happenings related to constitutional process in Egypt reveals that the West will interfere under different reasons in the new process in Egypt.

sonuç ve öneriler

conclusion and suggestions

- Muhammed Mursi'nin öncelikli hedefi, Mısır'da halkın ekonomik beklentilerine cevap vermek ve iktisadî gelişimi sağlamak olmalıdır.
- Muhammed Mursi, sahip olduğu seçmen desteğini bir dayatma aracı olarak kullanmamalı, yeni anayasa gibi ülke geleceği açısından hayati öneme sahip konularda müzakere ve diyalogdan vazgeçmemelidir.
- Mısır'daki yeni yönetim cemaat mantığıyla değil devlet kurumsallığıyla hareket etmeli, ülkedeki tüm unsurları kucaklayıcı ve kuşatıcı bir yaklaşım biçimini benimsemelidir.
- Devleti ve devlet yönetimini ilgilendiren konularda Müslüman Kardeşler yöneticileri değil devlet yöneticileri açıklama yapmalıdır.
- Mısır'da üst yapıda kişiler düzeyinde değişiklik olsa da, bürokratik askerî oligarşi varlığını devam ettirmektedir. Yeni yönetim bu oligarşik yapı ile mücadelesini toplumun bütün kesimlerini yanına alarak ve süreç içerisine yayararak yürütmelidir.
- Mısır'daki yeni yönetim yıllardır zulüm gördüğü iç dinamiklerle ve rejimle hesaplaşmak yerine, dikkatlerini uzun yıllardır Mısır'ı baskı altına alan küresel sisteme yöneltmelidir.
- Süveyş Kanalı ve Nil Nehri gibi stratejik öneme sahip konular, sahip olduğu jeopolitik konum ve İsrail'in güvenliği sebebiyle, Mısır'ın küresel sistem tarafından rahatsız edileceği dikkate alınmalıdır.
- Principal goal of Mohamed Morsi must be to meet economic demands of the people in Egypt and foster economic development.
- Mohamed Morsi should not use his electorates' support as a tool for imposition and not give up negotiations and dialog related to vital issues for the future of the country such as new constitution.
- New government in Egypt should behave like an institutional organization instead of a community and embrace a comprehensive and inclusive attitude towards all members of the society.
- Regarding issues about state and state management statesmen, not administrators of the Muslim Brotherhood, should make an explanation.
- Although there is a change among personalities at the top in Egypt, the bureaucratic military oligarchy still continues to exist. New government should carry out a struggle against the oligarchic structure by taking all segments of society with it and along a process, not immediately.
- New government in Egypt should pay attention to global system that has long been making pressure over the country instead of settling accounts with internal dynamics and the regime that it suffered for years.
- Because of strategically important issues such as Suez Channel and the Nile River, geo-political position and security of Israel, that it will be bothered by global system should be paid attention.

- AB'nin yeni anayasayı kendince uygun bulmadığından referandumu temsilci göndermemesi, ABD yetkililerinin konu ile ilgili açıklamaları ve kredi kuruluşlarının referandum sonrasında Mısır'ın kredi notunu düşürmesi gibi örneklerden hareketle, Mısır'ın önümüzdeki süreçte küresel sistemin antidemokratik ve baskıcı müdahalelerine maruz kalacağı rahatlıkla söylenebilir.
- Muhalif unsurlar, taleplerini açık ve net bir şekilde dile getirmeli, kin, nefret ve aşağılama içeren söylemlerinden ve şiddet eylemlerinden vazgeçmelidir. Muhaliflerin antidemokratik olarak değerlendirdiği uygulamalar karşısındaki tutumu, kamu binalarına, güvenlik güçlerine ve karşıt görüşe sahip insanlara karşı şiddet içeren eylemlerde bulunmak olmamalıdır. Benzer şekilde demokrasi mücadelesi verdiği iddiasındaki muhalefet, mevcut yönetime karşı ordudan yardım istemek gibi statükocu bir yaklaşımla hareket etmemelidir.
- Mısır'da her kesim diyalog ve müzakereye açık olmalı, halkın ve ülkenin çıkarları esas tutulmalıdır. Her ne kadar referandum süreci yeni yönetimin istediği şekilde sonuçlanmış olsa da, Mısır gibi 80 milyonluk nüfusa sahip bir ülkede, referanduma katılımın %33 düzeyinde kalması önemsenmelidir. Bu oran, Mursi yönetimince dikkate alınmalı ve daha güçlü bir toplumsal mutabakatın tesis edilebilmesi için müzakere ve diyalog yolları açık tutulmalıdır.
- Mısır, demokratik ülkelerin uzun onyıllar hatta asırlar sonunda eriştiği seviyeye birkaç yılda ulaşmak gibi bir beklentiyle karşı karşıyadır. Bugüne kadar sabırlı bir duruş sergileyen Mısır halkının, bundan sonra biraz sabırsızlık göstermesi söz konusu olabilir. Bu konuda Mısır'da iktidarı elinde bulunduranlar halkı eski rejimin refleksleriyle yönetmekten uzak durmaya azamî gayret gösterme durumundadırlar.
- Departing from that the EU did not send representative since they considered new constitution as inconvenient, related explanations of the US officials and decreasing Egypt's mark by credit institutions after referendum it can be said without hesitation that Egypt will be exposed to antidemocratic and oppressive interventions of global system in the future.
- Opponents should utter their demands openly and clearly; they should avoid using a language of hatred, anger and humiliation and leave violence acts. Attitude of opponents against antidemocratic practices should not be acting violently against public buildings, security forces and people holding opposing views. Similarly, the opposition claiming to give a democracy struggle should not act with a pro-status quo attitude such as demanding help from army against current government.
- Any groups in Egypt should be open to negotiation and dialog; interests of the people and the country should be of priority. Although the referendum process ended in a way that new government desired, it should be take into consideration that rate of participation in the referendum remained at a level of 33% in a country having a population of 80 million. Morsi government should pay attention to the proportion and ways to negotiation and dialog for establishing a stronger social agreement should be kept open.
- Egypt faces with an expectation to rise to a level that democratic countries reached after decades or even centuries. It might be possible for Egypt's people to get impatient, that has come to be patient until now. At that point, those holding the power in Egypt should display much endeavor to keep themselves away from governing the people with old regime's reflexes.

the nile river

Dünyanın en uzun nehridir (6.650 km)

Genişliği 2.8 km'dir.

Ortalama debisi 3.100 m³/sn'dir.

Su toplama havzası 3.400.000 km²'dir.

Nil Nehri'nin Geçtiği Ülkeler: Brundi, Ruanda, Kongo, Tanzanya, Uganda, Kenya, Etiyopya, Güney Sudan, Sudan ve Mısır

The longest river of the world (6.650 km).

The width is 2.8 km.

The average flow rate is 3.100 m³/sec.

The catchment basin is 3.400.000 km².

The countries surrounding the River Nile are Burundi, Rwanda, Kongo, Tanzania, Uganda, Kenya, Ethiopia, South Sudan, Sudan and Egypt.

'Nil' sözcüğü (Arapça en-nîl), Yunanca 'nehir yatağı' anlamına gelene 'neilos' sözcüğünden gelmektedir. Antik Mısır dilinde Nil Nehri 'büyük nehir' anlamına gelen 'İteru' ismiyle anılmıştır. Kıpti dilinde de ise Nil Nehri'nin ismi 'nehir' anlamına gelen 'Piaro'dur.

Havzası Afrika kıtasının onda birini kaplayan Nil Nehri, güneyden kuzeye doğru akarak Beyaz Nil Nehri, Mavi Nil Nehri ve Atbera Nehri olarak üç ana kola ayrılır. Nehrin en uzaktaki kaynağı Burundi'deki Doğu Afrika Göller Bölgesi'ndeki Kagera Nehri olarak doğar ve Tanzanya, Ruanda ve Uganda sınırlarını oluşturarak Victoria Gölü'ne katılır. Asıl Nil Nehri bu gölden Victoria Nili olarak çıkar. Kyoga ve Albert Göllerinden geçtikten sonra Albert Nili olarak yoluna devam eder. Nimule'de Sudan'a giren nehrin ana kolu, Melekal yakınında Bahrü'l Gazal ve Sobat Nehirleriyle birleştikleri yere kadar Bahrü'l Cebel, Mavi Nil Nehri ile birleştiği yere kadar da Beyaz Nil Nehri olarak anılır. Mavi Nil Etiyopya'nın orta kesiminde doğar ve Beyaz Nil'e Hartum yakınlarında doğu kıyısından katılır. Mısır'daki taşkınlarla yol açan suyu ve bereketli çamuru Mavi Nil getirir. Asıl Nil son büyük kolu olan Atbera Nehri'ni Hartum'un kuzeydoğusunda ve doğu kıyısından alır. Daha sonra kuzeybatıya doğru geniş bir S çizer. Bu arada üç çağlayanı aşarak "Nasır Gölüne" katılır. Bu gölü oluşturan Assuan Barajı'nın aşağısında Mısır içlerinde kuzeye doğru akar ve Kahire yakınlarında "Nil Deltası"nı oluşturur ve İskenderiye ile Dimyat'tan Akdeniz'e dökülür. Denize dökülen yer olan ağız kısmı yaklaşık olarak 300 km uzunluğundadır.

Mısır'da Nil Nehri'nin sulama amacıyla kullanılması çok eski bir geçmişe dayanır. 19. yüzyılda baraj ve kanalların yapımı ile daha geniş bir alanda ve sürekli sulama olanağı sağlanmıştır. Nil Nehri üzerinde bulunan Assuan Barajı hem sulama, hem de elektrik üretiminde Mısır için hayati bir önem taşımaktadır. Nil Nehri tarih boyunca ve günümüzde taşımacılıkta da yoğun olarak kullanılmaktadır. (Kaynak: Wikipedia)

The word Nile (Nîl, Ar.) derives from Greek word "neilos" meaning riverbed. In ancient Egyptian language the word iteru was used meaning "big river". The name of the river in Copt language is piaro meaning "river".

Its basin spreading over one tenth of the African continent the River Nile divides into three branches as "White Nile", "Blue Nile" and "the River Atbera" flowing from south to north. The remotest spring of the river springs as the Kagera River in the region of Eastern African Region of Lakes in Burundi and joins Victoria Lake drawing the borders of Tanzania, Rwanda and Uganda. Real Nile springs from this lake as the Nile of Victoria. It continues to flow as Nile of Albert after Kyoga and Albert Lakes. The main branch of the river entering Sudan in Nimule is named as Bahr al Ghazal near Melekal, as Bahr al Jabal at crossing point with the River Sobat and as White Nile until when joining the Blue Nile. The Blue Nile springs in the middle parts of Ethiopia and joins the White Nile from the eastern side near Hartum. It is the Blue Nile that carries the water and fertile mud causing floods in Egypt. Real Nile takes its last branch, the River Atbera, from eastern side in the northeastern of Hartum. It draws an "S" here towards the northwest. Crossing over three waterfalls it joins in the Lake Nasser. It flows into inner parts of Egypt in the below of the Assuan Dam, forming this lake. It forms "Nile Delta" near Cairo and empties to the Mediterranean Sea passing through Alexandria and Damietta. The length of the part where it empties to the sea is approximately 300 km.

The use of the River Nile for irrigational purposes has a long history. With building of dams and channels in the 19th century, the capacity of continuous irrigation on a wider area became possible. The Assuan Dam on the River Nile carries a vital importance both for irrigation and electricity production. The River Nile has been used intensively for transportation. (Source: Wikipedia)

raporlarımız

a. yıllık raporlar

YİRMİNCİ YÜZYILDA BM GÜVENLİK KONSEYİ DAİMİ TEMSİLCİSİ
5 DEVLETİN İŞLEDİĞİ SOYKIRIM ve KATLIAMLAR

14x23 cm. / 240 s.

TARİHTEN BUGÜNE ÜLKE İHLAL KARNELERİ

19.5x25.5 cm. / 216 s.

DÜNYA HAK İHLALLERİ RAPORU - 2012

19.5x25.5 cm. / 232 s.

DÜNYA HAK İHLALLERİ RAPORU - 2011

19.5x25.5 cm. / 232 s.

DÜNYA HAK İHLALLERİ RAPORU - 2010

19.5x25.5 cm. / 232 s.

b. süreli raporlar

ANAYASA REDERANDUMU SÜRECİNDE MISIR

19.5x25.5 cm. / 32 s.

SÖMÜRGE DEN SOYKIRIMA ARAKAN

19.5x25.5 cm. / 36 s.

SOMALİ'DEKİ AÇLIK KADER Mİ? SÖMÜRGE Mİ?

19.5x25.5 cm. / 32 s.

BU DEVLETLERİN YARGILANMASINI İSTİYORUM!

19.5x25.5 cm. / 48 s.

YOKSULLUĞA SEBEP OLAN ve
KALKINMAYI ENGELLEYEN İHLALLER

19.5x25.5 cm. / 24 s.

YENİ SÖMÜRGEÇİLİĞİN HAYAT DAMARI
ETNİK MİLLİYETÇİLİK ve STATÜKO: TÜRKİYE ÖRNEĞİ

19.5x25.5 cm. / 24 s.

SOSYAL PAYLAŞIM SİTELERİ SORUŞTURMASI

19.5x25.5 cm. / 24 s.

KÜRESEL SERMAYE ve DOMUZ GRİBİ

19.5x25.5 cm. / 16 s.

TOPHANE ÖRNEĞİ'NDE SANAT ALGISI ve KENTSEL DÖNÜŞÜM

19.5x25.5 cm. / 24 s.

reports

a. annual reports

GENOCIDE AND MASSACRES COMMITTED IN THE 20TH CENTURY
BY THE 5 PERMANENT REPRESENTATIVES OF THE UN SECURITY COUNCIL

14x23 cm. / 240 s.

HISTORICAL REPORT CARDS ON THE VIOLATIONS OF CIVIL RIGHTS

19.5x25.5 cm. / 216 s.

WORLD RIGHTS VIOLATIONS REPORTS-2012

19.5x25.5 cm. / 232 s.

WORLD RIGHTS VIOLATIONS REPORTS-2011

19.5x25.5 cm. / 232 s.

WORLD RIGHTS VIOLATIONS REPORTS-2010

19.5x25.5 cm. / 232 s.

b. term reports

EGYPT IN THE PROCESS OF CONSTITUTION REFERENDUM EGYPT

19.5x25.5 cm. / 32 s.

FROM COLONY TO GENOCIDE ARAKAN

19.5x25.5 cm. / 36 s.

FAMINE IN SOMALIA FATE OR COLONIZATION?

19.5x25.5 cm. / 32 s.

I WANT THE PROSECUTION OF THESE STATES!

19.5x25.5 cm. / 48 s.

VIOLATIONS OF RIGHTS RESULTING IN POVERTY AND
THEIR EFFECTS ON DEVELOPMENT

19.5x25.5 cm. / 24 s.

THE CORE OF NEW COLONIALISM ETHNIC NATIONALISM
AND THE STATUS QUO: THE TURKISH EXAMPLE

19.5x25.5 cm. / 24 s.

AN INVESTIGATION OF SOCIAL NETWORKING SITES

19.5x25.5 cm. / 24 s.

GLOBAL CAPITAL AND SWINE INFLUENZA

19.5x25.5 cm. / 16 s.

THE PERCEPTION OF ART IN THE TOPHANE EXAMPLE AND
URBAN TRANSFORMATION

19.5x25.5 cm. / 24 s.

